

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU
Avocat, Direc. Contenc. B-vei
G-le a Tărei Românești

ALEX. CERBAN
Profesor la Facultatea
de Drept, București

IOSEF G. COHEN
Avocat
membru Cons. legislativ

GR. CONDURATU
Post-Consilier la C. de Apel
București, Avocat

RĂDULESCU DEMOGUE
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

V. LONGOROZ
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
Avocat

D. NEGULESCU
Profesor la Facultatea
de Drept, București

I. GR. PENETEANU
Avocat

C. SIPSOM
Profesor la Facultatea
de Drept, București

C. STOEANOVICI
Dr. în Drept din Paris
Avocat

GR. TRANCU-LAȘI
Post-Ministru al Muncii
Avocat

P. VASILESCU
Dr. în Drept din Paris
Avocat

AL. VELESCU
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALBERT WAHL
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, Dr. în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p.B.-ci, Case Com. și Autorit. 1000 lei
" Avocați 600
" Magistrați 500
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ

În lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București strada Artei, No. 5

Lângă alaiul Justiției

TELEFON 13/29

În numărul viitor vom publica începutul studiului d-lui profesor universitar C. Stoeanovici *Asupra investirei instanței de fond de către instanța de casare, care va apare complet în broșură — cu o anexă: jurisprudențele instanțelor de fond și a Înaltei Curți de Casație în această chestiune.*

S U M A R

- *Impreviziunea în Dreptul Ardelenesc*, de d-l avocat Ștefan Laday;
- *Câteva considerațiuni asupra infracțiunilor numite imposibile*, de d. judecător Const. Dobos;
- *Urgența în acțiunile posesorii*, de d-l judecător Corneliu T. Maioreșcu;
- *Sindicalizarea avocaților relativ la actele de notariat*, de d-l avocat D. Constantinescu;
- *Despre prerogativele presidentului de Tribunal, conferite prin art. 186 din noua lege de organizare judecătorească*, de d-l judecător Mircea Sfârț;

Jurisprudența;

- Curtea de Casație s. II. *Rina M. Stuparu*, recurenta (Contravenție de simplă insultă. Circumstanțe atenuante. Pedepsa. Art. 300, 396 și 60 c. penal), cu o *Notă* de d-l procuror Const. P. Bădescu;
- Curtea de Apel Buc. s. IV: *M. Teodorescu cu Tudor Preda și soții (ălușăru)* (Conestație la executare. Apel. Grade de jurisdicție. Aplicarea regulilor de competență dela fondul pricinii. Art. 402 pr. civilă), cu o *Notă* de Iscod;
- Trib. not. Ilfov: *B. Călinescu cu C. N. Luca* (Dacă exproprierea constituie o evicțiune? Art. 1313, 1336, 1364 și 971 c. civil. Răspunderea vânzătorului de existența sarcinilor ipotecare dacă nu le-a declarat la facerea contractului. Când dădorește cumpărătorul dobândă prețului. Dacă cumpărătorul în caz de temere de evicțiune poate suspenda numai plata ratei de preț sau și a ratelor de dobânzi?);
- Cas. franceză, Trib. com. Lyon și Trib. com. Marseilles (Despre faliment. Acte anulabile. Perioada suspectă. Incetarea plăților. Incetarea calității de comerciant. Neplata unei singure cambii) cu *Note*.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar”, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului „pentru abonamentul datorat partida No...”

Impreviziunea în Dreptul ardelenesc

Drepturile moderne sunt bazate pe trei principii fundamentale: proprietatea particulară, libertatea contractelor și monogamia.

În dreptul antebelic, Statele apreciind aceste principii, nu numai că n-șie precepte de drept, ci și ca adevărații stalpi ai ordinii sociale, se fenua de orice reformă prin care aceste principii s'ar fi putut întineca. Mărginirile ce existau în ceea ce privește exclusivitatea proprietății (exproprierea, drepturile vecinilor, servituțile ex lege) sau libertatea contractelor (contractele imorale) nu se simțiau în viață ca excepții la principiile fundamentale.

Războiul mondial a schimbat în mod radical această situație sigură și fericită.

Existența Statelor beligerante fiind primăjduită, toate principiile trebuiau sacrificate. Când Statul, pentru a-și salva existența, poate pretinde ca cetățenii să-și jertfească viața, de sigur că poate pune mâna și pe averea lor. Statele s'au folosit în adevăr de această libertate: din cele trei principii au fost suspendate două: proprietatea particulară și libertatea contractelor.

Cu puțin timp după încheierea păcii generale s'a putut constata că reîntronarea acestor principii este cu neputință. Cu excepția Angiei și a Statelor Unite din America, toate Statele beligerante au menținut o mulțime de măsuri, luate în timpul de război, măsuri care au înlocuit libertatea proprietății și contractelor cu omnipotența Statului.

Nu începe încă de odată că cea mai mare parte din aceste măsuri au d-venit superflue, ba vatamătoare. Și este regretabil că tocmai în țara noastră trebuie să constatăm cea mai mare exagerare în menținerea acestor dispozițiuni samavolnice. Dar tot așa de regretabil este că în schimb nu s'au introdus la noi unele reforme, dictate în Statele din Apus de necesitățile războiului și menținute în timpul postbelic în urma faptului că s'au dovedit folositoare și pentru timpurile quasi-normale.

Una dintre aceste reforme este introducerea principiului impreviziunii în dreptul contractual.

Acest principiu se aplică de vreo 10 ani în Ardeal

și cum introducerea lui în țara întreagă nu poate să întârzie, credem că va fi de folos să schițăm dezvoltarea și întinderea aplicării lui.

În dreptul unguresc antebelic, libertatea contractelor sau — ceea ce este același lucru — forța lor obligatorie nu era mai puțin accentuată decât în celelalte State moderne. *Pacta sunt servanda*: acest principiu a fost leitmotivul ja isprudenței maghiare care niciodată nu a fost accesibilă teoriilor care tindeau să slăbească acest principiu. Mai ales, teoria „*rebus sic stantibus*” a fost respinsă de jurisprudența maghiară care, ca și dreptul german, englez sau francez, n'a păstrat nici un fel de atavism în această privință. Căci teoria „*rebus sic stantibus*”, pe care d-l profesor Alexandresco o numește o teorie „modernă”, este în realitate o teorie veche, ba învehită.

În secolul al XVI-lea domnia doctrina că orice contract este încheiat cu clauza tacită (clauza *rebus sic stantibus*) că nu va dura decât atâta timp cât nu se vor produce schimbări, adică împrejurări care de s'ar fi putut prevedea, ar fi făcut ca părțile sau una din ele să nu încheie contractul. Această teorie era recunoscută și în secolul al XVIII-lea când însă a început viața modernă economică, traficul internațional și producția în masă, — când promisiunile unilaterale și formale de plată (cambia, cecul, bonul, mandatul etc.) au devenit generale, când în urma structurii târgului mondial și sistemului financiar modern întreg edificiul vieții economice a început să depindă de stricta observare a obligațiilor contractate: teoria „*rebus sic stantibus*” a devenit nefolosibilă. Să luăm un caz concret: un negustor comandă la un fabricant o cantitate mare de mărfuri, de ex. mașini. Fabricantul, pentru a putea executa comanda, angajează o mulțime de muncitori, comandă material și unelte etc. În urma unei invenții noi, mașinile comandate devin superflue, deci există un caz clasic al teoriei „*rebus sic stantibus*”. Dacă însă am admite ca negustorul să rezilieze contractul, atunci și fabricantul ar putea să concedieze muncitorii angajați, să rezilieze contractele făcute pentru procurarea materialului și uneltelor; băncile cari au finanțat întreprinderea și ar pierde banii, etc. Surt s'ar produce o nesiguranță de drept generală; rezilierea contractului inițial ar nimici existența economică a unui șir de oameni și instituțiuni. Ba ceva mai mult, dacă producătorii, comercianții și consumatorii ar trebui să țină socoteală de posibilitatea că un contract încheiat în regulă poate fi reziliat ar dispărea orice credință și cinstă în viața economică, s'ar retrage oamenii onesti, cedând locul lor unor elemente desperate care nu mai au nimic de pierdut.

Pentru aceste motive, teoria și practica au respins unanim teoria „*rebus sic stantibus*”. Înainte de război — nesocotind o disertațiune a domnului Stahl („*Rebus sic stantibus*”, 1908) — nimeni n'a mai cutezat să revie această doctrină, ea a rămas cu desăvârșire discreditată.

Numai în unele cazuri sporadice a lăsat urme această teorie. Așa de ex. art. 100 din codul comercial maghiar admite dizolvarea unilaterală a societății în nume colectiv „dacă nu mai există împrejurările esențiale în care societatea s'a înființat”. Găsim urmele acestei teorii vechii în art. 321, 610, 626 și 723 din codul civil german. Cazuri sporadice găsim și în jurisprudență: Reichsgericht-ul, din Lipsa a dat curs acțiunii pentru rezilierea contractului de chirie, când reclamantul, un medic, a dovedit că a luat apartamentul numai pentru că în casă se găsea un sanatoriu și reclamantul vroia să fie aproape de bolnavii săi, iar rezilierea a

cerut-o pe baza că sanatoriul s'a mutat în altă casă.

Însă, aceste cazuri au rămas izolate. S'a întărit și s'a păstrat cu evlavie preceptul: *pacta sunt servanda*, iar clauza *rebus sic stantibus* (sau cu un alt nume „impreviziunea”) a fost înmormântată. În Franța Germania, Austria, Ungaria, violarea contractelor a devenit excepțională; negustorii care au cutezat să nu se țină de cuvânt, își pierdeau numele, creditul și cinstea. În Anglia, instanțele judecătorești reziliau câte-odată contractele dacă constatau că nu există „good consideration” (bună credință) la încheiere, dar această practică înțeleaptă n'are nimic de a face cu impreviziunea.

Când a venit războiul mondial, s'au ivit cazuri în care aplicarea noimei „*pacta sunt servanda*” era foarte grea pentru judecatori, pentru că se manifesta un conflict grav între drept și echitate. Când d. ex. reclamantul cerea ca părătul să fie obligat a-i furniza articolele comandate, iar părătul dovedea că acel articol nu se găsește decât numai în Anglia cu care orice trafic este imposibil și interzis: judecătorul ajungea într-o situație delicată. Cum să condamne pe părăt? Conștiința sa s'a revoltat contra condamnării. Dar cum să-l scutească de obligațiune? Forță majoră nu există (fiind vorba de o obligațiune generică); clauza *rebus sic stantibus* sau impreviziunea este discreditată. În Germania tot timpul războiului, s'a menținut principiul: *pacta sunt servanda*, (numai în anul 1921 s'a schimbat jurisprudența). În Ungaria instanțele judecătorești de asemenea n'au cutezat să ia inițiativa: un tribunal arbitral (tribunalul bursei din Budapesta) a făcut pasul decisiv, declarând în anul 1915 că în cazul când marfa nu se poate procura, vânzătorul este scutit de furnizare pe motivul *imposibilității*.

Această deciziune primitivă, datorită dilematismului arbitrilor, a dat plat forma pentru dezvoltarea unei jurisprudențe grandioase și înțelepte care, d'n pas în pas, a găsit calea justă, fără să reinvie doctrina de mult îngropată. S'a menținut strict principiul: *pacta sunt servanda*, dar totuși s'a putut evita ca aplicarea lui să fie catastrofală.

La început (epoca I), instanțele aplică principiul că partea care se obligase la furnizarea unui lucru pe care nu l posedă încă, nu poate fi obligată la furnizare, dacă acel lucru, în urma tăierii legaturilor internaționale, nu se poate procura. Motiv: ad *impossibilia nemo tenetur* (1915).

În același an instanțele merg mai departe (epoca II). Introduc noțiunea *imposibilității economice*. În împrejurările arătate mai sus, vânzătorul nu este obligat la furnizare nici atunci când lucrul s'ar putea procura, dar vânzătorul furnizându-l în condițiunile stipulate prin contract, s'ar ruina materialicește. Motivarea deciziunilor expune că prestațiunea nu numai atunci este imposibilă când ea nu se poate efectua cu forțe omenești, ci și atunci când ea nu poate fi săvârșită altfel decât numai prin sacrificarea întregii existențe a persoanei obligate, adică atunci când executarea contractului ar produce ruina materială a acestei persoane.

În anul 1916 (epoca III), instanțele extind aplicarea principiului. Nu mai cer ca prin executarea contractului partea să fie ruinată; e destul ca între prestațiune și contraprestațiune să existe o disproporție însemnată.

Tot în acest an (epoca IV), instanțele încep să aplice principiul și transacțiunile încheiate în timpul războiului. Mai, înainte, îl aplicau numai, dacă contractul a fost încheiat în timp de pace și numai greută-

tile ivite după declararea războiului, mai ales tăierea legăturilor cu țările dușmane și deprecierea valutei, au făcut să fie prea oneros pentru una dintre părți. Dela anul 1916 încoace instanțele rup cu principiul că greutățile survenite după declararea războiului s'au putut prevedea, dacă contractul s'a făcut în cursul războiului. Admit deci excepția și în cazul din urmă.

Deplina cristalizare a jurisprudenței se poate constata numai în anul 1917 care aduce totdeauna și o modificare radicală a principiului. Până la anul 1917 instanțele nu admit excepția imposibilității economice, dacă vânzătorul posedă lucrul care urmează a fi dat în urma contractului. Deciziunile expun că în acest caz nu poate fi vorba de imposibilitate, căci nici decum nu este imposibil să predăm altuia un lucru care este în posesia noastră. Deci dacă cineva a vândut casa sa în timp de pace cu 10.000 coroane, instanța îl obligă să predea casa chiar dacă prețuște actualmente (1917), după scăderea valutei, 500.000 coroane.

Dela finele anului 1917 încoace însă, instanțele nu mai fac această distincție (epoca V). În același timp precizează și condițiunile aplicării principiului imposibilității economice. Iată o decizie plastic redactată.

„Debitorul nu poate fi obligat la prestațiune în condițiunile stabilite prin contract, dacă această prestațiune, în urma unor împrejurări extraordinare, întâmplare mai târziu, ar face ca creditorul să aibă un câștig material mare și neproportionat, care ar depăși foarte mult contravaloarea ce urmează a fi dată de creditor, care nici nu a putut să aibă în vedere un astfel de câștig. — Iar în schimb debitorul ar suferi o pierdere care ar fi în disproporție cu violarea contractului de către debitor. În acest caz, nu se poate da curs acțiunii creditorului pentru executarea contractului, dar aceasta nu exclude ca debitorul care fără îndoială a violat contractul, să fie condamnat în urma întâzierii sale, la o despăgubire ce să-l lovească proporțional și care să fie potrivită pentru a stinge paguba creditorului cauzată la timpul său prin neexecutarea contractului.”

Ideia călăuzitoare este că debitorul nu poate fi obligat la executarea contractului când prin executare ar suferi o pagubă cu mult mai mare, decât creditul prin neexecutare. În jurul acestui sămbure sunt grupate celelalte condițiuni.

Prima condițiune este ca schimbarea situației să nu fie cauzată de părți. Acest element este reprezentat în cele mai multe cazuri prin deprecierea valutei. Acela care a vândut un obiect când valuta națională avea încă paritatea de aur sau în genere un curs cu mult mai favorabil decât cel actual, și trebuie să furnizeze lucrul efectiv atunci, când moneda a pierdut o parte mare din valoarea sa, nu trebuie să execute contractul.

Această cădere a valutei s'a produs fără vina părților și este motivul aproape exclusiv al rezilierii contractelor în chestie.

Elementul al doilea este că numai acel debitor poate invoca imposibilitatea economică care ar trebui să furnizeze un lucru mișcător sau nemișcător.

Deci, la creanțele bănești (adică la obligațiunile al căror obiect cuprinde exclusiv numai o prestațiunea bănească), principiul nu se aplică. Dacă debitorul trebuie să plătească 100.000 franci elvețieni, în zadar invoacă faptul că în urma scăderii valutei naționale, 100.000 franci reprezintă o sumă enormă în lei. Principiul imposibilității economice este inaplicabil, căci creditorul n'are nici un câștig din executarea contractului. El a dat 100.000 franci elvețieni (sau contravaloarea acestei sume), și trebuie să primească tot atâta. În caz de ne-

executare numai debitorul, adică partea care ar viola contractul, ar putea avea câștig (d. e. dacă pe cei 100.000 franci a cumpărat un imobil care și actualmente prețuște 100.000 franci elvețieni).

Elementul al treilea este că paguba ce s'ar produce din executarea contractului, să fie însemnată (mare). Nu se mai cere ca ea să amenințe pe debitor cu ruina materială, dar în orice caz trebuie să fie simțitoare pentru debitor.

Acest element se înțelege în mod subiectiv, adică judecătorul ține socoteală de raporturile personale ale debitorului. Când un multi milionar care a vândut dar nu a predat un imobil cu prețul de 2000 lei, cere rezilierea contractului pe motiv că imobilul prețuște 50.000 lei, judecătorul trebuie să-l condamne la prestațiuni cu toate că i se va plăti numai 2000 lei deprecești, căci prima poziție este totdeauna preceptul de drept: *pacta sunt servanda* și excepțiunile sunt bazate pe supoziția că prestațiunea a devenit imposibilă pentru debitor din cauze economice. Când însă un multi milionar ar pierde câteva zeci de mii lei, adică o parte neînsemnată din averea sa, presupunerea, imposibilității economice nu poate avea loc. În schimb, dacă un negustor ar avea o pagubă de 10 lei sau 20 lei prin executarea contractului, aplicarea principiului amintit nu este exclusă, dacă se dovedește că în caz de condamnare negustorul ar avea pagubă mare în urma faptului că mai are multe alte contracte similare.

Elementul al patrulea este ca creditorul să aibă un câștig irațional pe care nici nu putea să-l aibă în vedere cu ocazia încheerii contractului.

Elementul al cincilea este să existe o disproporție între paguba cauzată prin executarea și neexecutarea contractului.

Prin executarea contractului se prejudiciază debitorul, prin neexecutare creditorul.

Ori dacă prin neexecutare creditorul ar suferi o pagubă cu mult mai mică decât debitorul prin executare, atunci rezilierea are loc. S'ar putea spune că paguba creditorului este totdeauna egală cu paguba debitorului, și că prin urmare este vorba de una și aceeași prestațiune. Față de aceasta, instanțele declară că adevărata pagubă a creditorului este pierderea profitului rațional pe care l'ar fi avut în mod normal în caz de executarea contractului.

Deci dacă s'a vândut un articol cu 10.000 lei care prețuște actualmente 200.000 lei, prin nefurnizarea articolului creditorul pierde numai 20.000 sau 30.000 lei depreciați, căci cu ocazia cumpărării nu putea să socotească un profit mai mare decât 1000 sau 1500 lei. Față de această pierdere de 20.000—30.000 lei ce ar suferi creditorul, pierderea debitorului ar fi de 190.000 lei căci ar furniza pentru 10.000 de lei un lucru care prețuște 200.000 de lei.

Când starea de fapt întrunește aceste cinci elemente, judecătorul constată imposibilitatea economică și reziliază contractul.

Este de sine înțeles că rezilierea contractului nu are loc dacă contractul este pe deplin executat. Adică acela care a furnizat lucrul, nu poate să ceară rezilierea contractului și restituirea lucrului, oferind prețul primit. În acest caz, însuși faptul că contractul s'a executat, arată că prestațiunea nu a fost imposibilă.

Nu se poate tăgădui că această construcție este cu mult mai rațională decât teoria impreviziunii. Această teorie s'a adoptat în urma resurrecțiunii doctrinei „*rebus sic stantibus*”. Se admite că partea poate cere rezilierea contractului, dacă în urma schimbării împrejurărilor se produce o disproporție între prestațiune

și contraprestațiune, presupunându-se că părțile nu puteau să aibă în vedere această disproporție cu ocazia încheierii contractului. Această teorie este cu totul greșită, pentru că este în contradicție cu însuș natura contractelor, cu puterea obligatorie a promisiunii făcute și primite, a siguranței de drept care cere ca fiecare să țină obligațiunile luate asupra sa. Această teorie merge prea departe și din punctul de vedere că îmbrățișează prea multe fapte; spre exemplu falimentul unei bănci, ba chiar și neachitarea unei datorii sau alte fapte similare pot să fie invocate de către debitor.

Această teorie favorizează pe debitorii de rea credință și mai are și cusurul, că nu permite individualizarea cazurilor ci mai ales scoaterea în relief a împrejurărilor personale, a elementului subiectiv. Un milionar poate invoca înprezviunea pentru câteva sute de lei și un om sărac, foarte des, nu poate s'o invoace când tot ce are este periclitat.

Superioritatea teoriei imposibilității economice reiese și din faptul că principiul puterii obligatorii a contractelor este salvat. În orice caz există violarea contractului; debitorul care nu-l execută, este în întârziere (mora debitoris) și trebuie să plătească daune-interese. Aceasta pentru că este vorba numai de o imposibilitate relativă (subiectivă) care, în virtutea normelor de drept anterioare, nici nu poate fi invocată. Principiul: „ad impossibilia nemo tenetur“, este înțeles în sens absolut și obiectiv: prestațiunea este imposibilă numai dacă pentru nimeni nu este posibilă. Isoarele romane se folosesc de exemplul „ut in coelum ascendas“. Deci când prestațiunea nu este posibilă pentru cel obligat, dar pentru alți oameni ea ar fi cu puțință (d. e. când mă oblig să cumpăr și să vând vecinului meu casa altuia), partea obligată nu poate invoca imposibilitatea. Dacă nu poate să presteze în natură, este dator să plătească daune-interese.

Practica în vigoare în Ardeal nu violează aceste norme seculare. Deși scutește pe debitor, totuși constată violarea contractului și obligațiunea de a despăgubi partea nevinovată. Dar măsura acestei despăgubiri este redusă la adevăratul interes pierdut al creditorului. Exclue orice câștig irațional și imoral, aplanează conflictul fără a ruina pe debitor și fără a păgubi pe creditor.

Credem că în țara noastră în care respectul contractelor este și actualmente foarte problematic, introducerea acestor principii ar fi cu mult mai potrivită, decât a teoriei impreviziunii.

ȘTEFAN LADAY

Avocat, Cluj

Ianuarie 1925.

CÂTEVA CONSIDERAȚIUNI

asupra

INFRAȚIUNILOR NUMITE IMPOSIBILE

Îmi dau perfect de bine seama de greutatea și riscurile trăirii acestei chestiuni de drept penal care, egalând în importanță problema recidivei și consecința ei de ordin practic, micșorarea criminalității, o întrece totuși prin nașterea ipotezelor metafizice, pur speculative, în găsirea unui principiu pe care să se sprijine necontestat dreptul de a pedepsi, cum și a consecinței imediate practice, reducerea numărului achitărilor — de multe ori de neconceput, bazate pe faimoasa teorie a existenței unor infracțiuni numite impropriu „imposibile“.

Știu că ilustrul Carrara, dela înălțimea catedrei, sfătuita tineretului universitar să părăsească studiul dreptului penal, ca o știință în care nu mai e nimic de făcut, deși — culme a ironiei —

unul din elevii lui, judeu de origine, Cesare Lombroso, avea să producă o adevărată revoluție a dreptului penal, datorită metodei lui experimentale, născând școala pozitivistă și creind o știință nouă, antropologia criminală.

Nu sunt strein de faptul că, noi epigonii nici nu putem măcar citi lucrările mai importante ce sau scris în materie penală dela 1800 încoace și deci e cu atât mai greu a avea păreri originale. Un argument însă, ce mi s'a părut că ar avea reflexul unui strop de originalitate, m'a îndemnat să scriu aceste câteva rânduri.

Scurt istoric

La Greci, marele filosof Platon a fost singurul care admitea pedepsirea tentativei cu un grad mai jos decât infracțiunea săvârșită; astfel, pedeapsa morții o scădea la exil. Întreaga lume greacă era însă pentru pedepsirea tentativei la fel cu infracțiunea savârșită și isbită; nu găim însă o discuțiune asupra infracțiunilor imposibile.

Aceiaș bază științifică de drept a trecut și la Romani, unde tentativa era considerată ca o infracțiune perfectă; natural că discuțiunii și controverse asupra pedepsei tentativei, deci și a corolarului ei, infracțiunilor imposibile, au trebuit să existe; existența lor se constată nu numai din diferitele spețe în cari străbunii noștri uneori achitau și alte ori condamnau infracțiuni imposibile, dar ele rees din înseși textele de lege ce ne-au rămas și a căror variație se datorește probabil influenței barbare lombarde, care consacra sistemul obiectiv al pedepsei atenuante. Astfel Gaius dispunea că, dacă îndemn un sclav să fure dela stăpânul său spre a-mi însuși eu lucrurile furate, iar faptul e adus de sclav la cunoștința stăpânului, atunci acesta nu are contra sclavului actio servi corrupti și nici eu nu sunt expus la actio furti, pentru că n'a fost în realitate o contrectatio fraudulosa — părere pe care o avea și jurisconsultul Ulpian. Mai târziu, Justinian, în speța de mai sus, acorda ambele acțiuni, temă de drept care e singură justă față de nouile idei ale școalei moderne penale.

Legea Cornelia de Sicariis, pedepsea cu moartea pe acel care umblă noaptea cu arma în cop să fure, ori în scop de a ucide, cum și pe acel care voind să ucidă, nu isbutea din o cauză oarecare.

La Musulmani, unde Coranul — ca și la Evrei în Exod — este consfințit talionul și unde Sonna (tradițiile) complectând pedepsele, ca de pildă: în caz de furt nu se taie mâinile infractorului decât dela încheetura pumnului dacă valoarea obiectului furat nu trece de 4 dinari, tâlhăria e pedepsită cu expulzarea, iar omuciderea însoțită de furt cu crucificarea, e lesne de înțeles că discuțiuni în sensul ce ne interesează nu pot fi decât doar bănuite.

Un interesant exemplu am găsit însă în versetul 14 din cap. V care are următorul cuprins: „Când câțiva oameni s'au hotărât a ridica brațul asupra ta, D-zeu va opri brațul lor“.

Acest verset, se zice că își are obârșia în următoarea întâmplare din viața lui Mahomet, în care legenda își are locul său — întâmplare pe care îmi permit a-o transcrie; prin aceasta aș însta asupra legii musulmane ca izvor de drept penal — întrucât în materie ce o tratez, nu am găsit în nici o carte contribuția Coranului.

Întâmplarea e simplă: Pe când Mahomed stătea la umbra unui copac, un Arab s'a năpustit asupra lui și ținând tăișul săbiei deasupra capului, l'a întrebat pe profet: „Cine mă împiedică să te ucid?“ Mahomed a răspuns: „D-zeu“. În acest timp îngerul Gabriel a smuls sabia din mâinile Arabului. Mahomed luând sabia, la rândul său întreabă pe Arab: „Cine mă împiedică să te ucid?“ la care Arabul a răspuns: „Nimeni“.

Dacă ochii noștri de astăzi văd în această istorisire o tentativă imperfectă, nu e mai puțin adevărat că pe atunci îngerul Gabriel a fost terțiul intervenient, așa că față de Arab avem o tentativă tipică; poporul otoman nu o poate considera decât ca o infracțiune imposibilă, întrucât puterea dumnezeiască trebuia

să paralizaze totdeauna un braț agresor îndreptat în contra prototului.

Discuțiuni mai precise și mai cunoscute în materia de care ne ocupăm apar în Evul Mediu odată cu Capitularile lui Carol cel Mare; discuțiile devin mai complete în epoca glossatorilor, ultim reflex al vechilor științe juridice și izvor al noilor principii călăuzitoare celor ce au contribuit la alcătuirea legislațiilor actuale. Glossatori ca Accursius, Cujas, Ardenius și în special Bartolus și Marsilius, la care se adaugă ulterior și penalistul Iulius Clarus, sunt pentru pedepsirea infracțiunilor imposibile; singur Menochius, dacă face oarecari restricții, nu tăgăduiește însă legitimitatea dreptului de a le pedepsi.

O adevărată teorie asupra infracțiunilor imposibile, e însă de dată recentă; punctul ei de plecare e între anii 1830—1850 când, — după cum Romagnosi a fost primul care a diferențiat tentativa de infracțiunea săvârșită dar neisbutită — Carmignani a încercat să facă o distincție între infracțiunile săvârșite dar neisbutite și infracțiuni imposibile. Cercarea acestui penalist a rămas însă infructuoasă căci, dacă are meritul de a pune chestiunea n'a avut și norocul a o lămurii, lipsindu-i criteriul precis al deosebirii dintre aceste două feluri de infracțiuni.

Discuțiunea a fost reluată de penalistii școlii clasice și de acei ai școlii pozitivistice, din toate țările din apusul Europei; argumente decisive însă nu străfulgerau întunericul chestiunii. Părerea școlii clasice a triumfat și de data aceasta, în sensul că infracțiunile imposibile nu au fost legiferate.

Doctrina penală ajunsese la un punct mort; nimeni nu încerca a se scutura de jugul unei teorii pecetluite de autoritatea celor mai valoroși penalisti. Așa era situațiunea pe la 1870, că dacă s'ar mai fi născut un al doilea Carrara, ar fi repetat desigur cuvintele rămase celebre din cauza unui anumit elev care le asculta.

Din Germania, unde s'au scris cele mai bune studii asupra actelor de preparare și executare, pornește un reviriment — prima mișcare de revoltă contra impunității infracțiunilor imposibile. Penalisti ca Köstlin, Kohler, Hälschner, Lamasch, Binding — ca să nu citez decât o parte din ei — au emis o nouă concepție juridică în această interesantă teorie. Saleilles, îmbrățișând vederile germane, isbutește să convingă și pe alți penalisti francezi între cari Vidal, Degois, Garçon cum chiar și pe clasicul Garraud (cu oarecari restricțiuni) care, cu zece ani mai înainte eră un înlocat partizan al nepedepsirii infracțiunilor imposibile. La această pleiadă, s'au alăturat o treime din penalisti italieni cari împreună cu Cevoli și Puglia (aceștia cu oarecari restricțiuni), au format ceea ce astăzi numim: școala modernă penală.

În vechile noastre legiuri penale, cum e pravila lui Vasile Lupu, în Moldova și conda criminală a lui Barbu Știrbei, în Muntenia, găsim că tentativa se pedepsește, iar ca principiu, e aplicarea sistemului obiectiv, adică al pedepsei atenuate. Sub influența principiilor școlii clasice, e rațional să nu găsim pedepse pentru infracțiuni imposibile. În România de mai târziu, în lipsa unor penalisti de concepție, nu am avut decât partizani ai teoriei infracțiunilor imposibile și printre ei enumăr pe Costaforu, Petroni și dacă nu mă înșel și V. Boerescu.

Încă din anul 1890 ilustrul nostru defunct I. Tanoviceanu — singur el — s'a ridicat în contra teoriei infracțiunilor imposibile, a criticat-o cu asprime și ca adept al școlii pozitvistice adnotând puținele hotărâri judecătorești ce s'au dat în această materie a demonstrat pericolul păstrării acestor principii învechite. Din nefericire, deși în curent cu tot ce s'a scris în timpul lui în această materie, nu ne-a lăsat decât cele 12-14 file, pe jumătate pline cu citate și trimiteri, din cursul său de drept penal apărut în 1912, material suficient pentru studenții universitari și o bună călăuză pentru cei ce vor să aprofundeze această chestiune. Tanoviceanu a deschis noi orizonturi doctrinei și jurisprudenței române, când încă în apusul Europei, penalisti celebri ca Rossi, Adolphe, Hélie, Feuerbach, Ortolan, Villey, Molinier, Mitter-

maier și alții nu voiau să iasă din făgașul vechii teorii ce, ca un blestem, părea că va urmări pe veci știința penală.

Principiile noiei școli moderne penale însă au început să spargă nouii groși ce asfixiau vechea doctrină penală. În Congresul Unionei Internaționale de drept penal, al cărei membru eră și Tanoviceanu, ținut la Septembrie 1902 în Leningrad, s'ar putea spune că, aproape nu s'au auzit glasurile acelora ce mai încercau a oxigena teoria infracțiunilor imposibile.

S'a mai vorbit despre infracțiuni imposibile, tangential, și în alte congrese penale; lovitura de grație însă fusese dată, așa că pentru acest scurt istoric nu mai prezintă nici o importanță de odată ce triumful noiei teorii este asigurat.

Expunere. Concluziuni

În rândurile ce urmează voi păstra denumirea de infracțiuni „imposibile” deși reunirea acestor două cuvinte exprimă o noțiune de contrazicere flagrantă; căci, ori e vorba de infracțiuni și ca atare trebuie să fie posibilă, ori ne gândim la acțiuni sau inacțiuni imposibile și în acest caz nu se poate spune că imposibilul poate fi o infracțiune.

Pentru acest motiv, aș îndrăzni să denumesc o serie din aceste infracțiuni, cu termenul de „realizabile” sau și mai bine „inidonee”, rămânând ca cealaltă serie de infracțiuni cu adevărat imposibile de executat, să păstreze vechea denumire.

O viitoare legiferare a infracțiunilor inidonee, impune și schimbarea actualei definiții a infracțiunii în genere; cași la asaltul unei redute, când victoriosul trece peste leșurile tovarășilor de arme, voi încercă să dau o definiție în conformitate cu noua teorie, rămânând ca învingătorul să calce peste cadavrele definițiilor necomplete. Așa fiind: infracțiune este acțiunea sau inacțiunea posibilă, or crezută de legiuitor ca posibilă și sancționată cu o penalitate.

O definițiune a infracțiunilor inidonee, e greu de dat, căci nu se poate formula niciuna fără să nu fie expusă criticei.

Unii autori spun că, în anumite cazuri ne găsim în fața unei infracțiuni imposibile pentru că nu putea fi comisă în acele împrejurări. Alții zic că, infracțiune imposibilă e atunci când rezultatul voit de agent nu putea fi ajuns. Ambele definițiuni sunt imbibate de aroma dulceagă a principiilor becarlene. Asemeni definițiuni stau în un echilibru nestabil, căci una e neprecisă vorbind de „anumite cazuri” și „anumite împrejurări” iar alta privește infracțiunea numai din punct de vedere al subiectului infracțiunii.

Greutatea unei definițiuni, mai provine și din faptul asemănării ca două picături de apă a infracțiunilor imposibile cu infracțiunile săvârșite dar neisbutite. Din această cauză, noua teorie plutește încă în oarecare incertitudine așa că unele exemple date de unii ca infracțiuni imposibile, sunt considerate de alți ca infracțiuni săvârșite dar neisbutite.

O definițiune, mai puțin criticabilă nu trebuie să piardă din vedere nici mijloacele întrebuintate pentru săvârșirea infracțiunii cum nici obiectul ei, victima, care dacă în cele mai multe cazuri nu e vătămată întru nimic, nu e exclusă spaima, nebunia ori moartea, cum nici societatea în general, care e turburată prin acte de asemenea natură. Numai unei astfel de definițiuni i-s'ar putea alina caracterul de infracțiune și în consecință a stabili pe baze sigure dreptul de a le pedepsi. Așa fiind, cu multă modestie aș putea să spun că: infracțiune inidonee e atunci când, din cauza unei imposibilități absolute or relative, fie cu privire la obiectul sau subiectul infracțiunii, fie la mijloacele întrebuintate, agentul produce temere societății, deși scopul nu-și l'ar fi putut ajunge.

Conform cu această definițiune, voi încercă prin pilde — pe cât posibil ale mele — să selecționez adevăratele infracțiuni imposibile de cele inidonee.

Un om voind să inundeze Dobrogea, începe să golească apa Mării Negre cu un pahar.

Un altul, prin mijlocul unei mașini pneumatice ar începe să extragă aerul necesar pământurilor, cu scop de a-i extermina.

Altul, cu gând de a incendia pământul ar cercă prin un sistem combinat de lentile să absoarbă complectamente razele soarelui.

Asemenea intențiuni, oricât de scelerate ar fi, chiar de ar fi traduse în acte de executare externă, nu pot fi concepute decât de o minte nesănătoasă. Asemenea fapte ar putea fi concepute de legiutor ca infracțiuni, ba încă să le și sancționeze? Chiar dacă le-ar sancționa, prin aceasta încă nu înseamnă că sunt infracțiuni, pentru că posibilitatea executării lor materiale este cu desăvârșire exclusă atât din punct de vedere al subiectului și obiectului infracțiunii cum și a societății ori a mijloacelor întrebuintate. Asemenea fapte nu se pot realiza, scopul voit de agent este imposibil de atins. Deci, ceea ce este imposibil de a fi comis, nu poate constitui o infracțiune și implicit nu se poate concepe nici pedeapsă.

Pildele arătate mai sus sunt exemple de adevărate fapte imposibile și de aceea nu e nevoie nici de definire nici de legislația lor — casele de sănătate, ori supravegherea celor autorizați, fiind singurele remedii, contra celor ce ar persista în îndeplinirea lor.

Între această categorie de fapte imposibile și infracțiuni imidonee — după părerea mea — mai pot subsista cazuri analoage întâmplărilor lui Mahomet descrise mai sus. Asemenea cazuri sunt datorite unei anumite atitudini ce o are victima în fața agresorului.

Se știe că Iisus, cât a trăit, n'a fost scutit de atacuri cu scop de a i-se răpi viața; blândețea cu care răspundea agresorului, ori puterea dumnezească cu care înfruntă pericolul, paraliză brațul criminal.

Prezența de spirit și privirea pătrunzătoare a Banului Mihai, sugestionează într'atât pe calău că, acesta scapă securea din mână.

Făcând cuvenita restricțiune asupra calăului apărât de o cauză justificativă — vedem că ne află în fața unor fapte ce pot fi numite foarte bine imposibile, chiar de am examina situațiunea și din punct de vedere al subiectului, adică al unei anumite persoane, care contra voinței sale, n'a putut executa infracțiunea.

Despre asemenea cazuri, iarăși nu ne vom ocupa în rândurile ce urmează.

Rămân așa dar de examinat adevăratele infracțiuni imidonee, iar pentru caracterizarea lor voi recurge iarăși la pilde:

1) Mobilul fiind rășbunarea, concep planul de a ucide pe ministru cultelor, pentru că m'a revocat din post. În clipa când iese în stradă întind pistolul, apăs stăruitor și repetat trăgaciul dar glonțul nu iese din cauza țevei care e prea mică față de călăbrul glontelui.

2) Noaptea, pr'n fereastra deschisă, descarc pistolul în patul unde doarme dușmanul meu, neștiind că în noaptea aceea, din o inspirație fericită ori un fenomen telepatic, el s'a culcat în grădina.

3) O bombă explozibilă e așezată sub estrada unde va stă o anumită persoană ce va asista la inaugurarea statuiei regelui; în momentul oportun, agentul care e un profan în ale tehnicei, nu se pricepe cum să dea foc fițilului.

4) Descarc revolverul în dușmanul meu, pe care îl văd precis că doarme în pat; la cercetare medicul constată că așa numita victimă, decedase încă dela ora 9 seara din cauza unei maladii de cord.

5) Un copil abandonat de părinți săi e găsit și crescut de o ceată de țigani; peste 25 ani, ceata trecând prin un sat, acest tânăr, fură dela un sătean tot ce-i cade la îndemână. Tânărul e prins; acțiunea publică se deschide; la desbateri, păgubașul uitându-se mai lung la inculpat își recunoaște fiul abandonat. Dovedindu-se calitatea de fiu, inculpatul invoacă dispozițiile art. 307 codul penal.

6) Trag asupra dușmanului meu cu arma ce o știam cu o oră înainte că era încărcată, dar pe care tatăl meu, din motive de prevedere, a descărcat-o.

În toate aceste ipoteze clasice, cum și în ipoteza de sub Nr. 5 pe care mi-o revendic, intenția infractorului se reliefează într'un chip atât de evident că nu poate fi discuțiune de vreă glumă din partea agentului; actele de preparație sunt precise; actele de executare sunt neîndoioase. Ce lipsește în acest ipoteze pentru ca scopul agentului să fi fost realizat? Nimic din punct de vedere al obiectului infracțiunii; un „nimic“ din punct de vedere al obiectelor întrebuintate, ori a împrejurărilor în care s'a comis infracțiunea.

Voia agentul să nu-și ucidă dușmanul? Oare voeste vânătorul să ucidă urși cu o armă care ar ști-o defectuoasă? Mai trage cineva într'un epure mort?

În atari cazuri, însuși agentul, după săvârșirea faptei, nu poate concepe o nepedepsire și de aceea, mulți se și predau autorităților.

Un asemenea infractor — căci nu-l pot denumi altfel — adus în fața instanțelor va începe desigur să suradă auzind pledoaria subtilă a avocatului său care, va transforma actele de executare în acte de preparație, reducând apoi totul la acte interne, desvâluind astfel talentul său oratoric în demonstrarea existenței teoriei infracțiunilor imposibile și deci a nepedepsirii clientului său.

Un asemenea infractor, nu inspiră nici o temere ministrului de culte pe care, desigur „l'a băgat în lipitori?“ Nu e primejdios pentru acel care numai „întâmplarea“ l'a inspirat să se culce în grădina? Nu e periculos pentru acel care a scăpat „prin urechile acului“, ori l'a ocrotit Dumnezeu care, a hotărât să nu fie victima unui infractor mai abil în tehnica explozibililor? Oare fiul abandonat a știut că fură dela tatăl său spre a fi scutit de pedeapsă?

Chiar dacă cei vizați ca victime, nu ar simți nici o temere — ori ca în ipoteza împușcării cadavrului, chestiunea nici nu ar putea fi pusă — oare societatea nu e tulburată cu nimic în ordine și siguranța sa? Tot infracțiune imposibilă e și în cazul când victima poate inebuni de spaimă, ori comite o altă infracțiune, ori chiar ar muri?

Sunt rare cazurile când instanțele judecătorești — în lipsa unui text penal precis — au căzut de acord cu opinia publică, turnând în calapodul infracțiunii săvârșite dar neisbutite, o infracțiune imposibilă. Achitățile erau regula; condamnarea era excepția. Fără voie îmi vine în minte cuvintele: „Mulțimea în cele mai dese cazuri e un judecător mai bun decât oricare alt individ“ (Aristoteles. Politica. Cartea III, cap. X, par. 5).

Înțeleg filosofia legitimei apărări, bazată pe faptul că societatea în anumite cazuri neputându-te apăra, îți dă dreptul să-ți aperi singur viața; și totuși câte restricții împune legea celui atacat spre a fi complect apărât de pedeapsă! În cazuri de infracțiuni imidonee, ești lăsat în paza lui Dumnezeu, căci, de te aperi, ori ucizi, se poate întâmpla ca tocmai tu să fii condamnat; partea civilă, reprezentantul agresorului, va dovedi cu lux de argumente că, cu un percutor tocit, cu o țevă prea îngustă, ori cu o cantitate subminimală de pulbere a cartușului, agresorul, — ca și cum te-ar fi amenințat cu un revolver de șocolată — era în complectă imposibilitate de a te ucide.

Și cum jurisprudența a recurs de atâtea ori la expediente, când a simțit că textul precis pentru condamnare îi lipsește, recurgând de pildă la aplicarea art. 47 codul penal pentru pedepsirea mituitorului agent provocator, am recitit din nou textul prea cunoscut al art. 38 codul penal. Acei cărora pedeapsa infracțiunii săvârșite dar neisbutite li-se pare prea aspră, nu ar fi putut aplica pedeapsa tentativei pe baza textului atât de general: „de se va tr. curmat din împrejurări cu totul neatârmate de voința autorului?“ S'ar opune acestei argumentări lucrările preparatorii ale codului penal? Poate; dar tot lucrările preparatorii spun că legea noastră penală pedepsește numai pe mituit.

De ce pedepsim tentativa tip? Pentru că între alte presupunem că arma agentului era perfectă. Cine însă a tras trăgaciul să se convingă că arma funcționa fără reproș? Cine a fost atât

de precaut să examineze defectuoziitatea armei? În tentativă, arma e smulsa din mâna agentului și nu se mai vede decât la jurați. Și, cu toate acestea se putea ca arma să fie imperfectă, căci nimeni n'a cercat-o și nu o va cerceta decât dacă i-se a-trage atenția. Glonțele se păstrează cu sfîntenie căci e probotio probatissima.

Agentul care însă face un pas mai mult în noianul actelor de executare externă, apasă stăruitor și repetat de trăgaci, mărturisește intenția și e desperat de nereușită, e într-o situație mai favorabilă; el dovedește cu prisosință ceea ce nu speră: imposibilitatea comiterii infracțiunii; el scapă de controlul victimei înspăimântate dar bucurasă că a scăpat cu viață, cum și de so-cietatea neliniștită până în clipa când a văzut că cel designat morții a scăpat teafăr ca prin minune, — căci isbutește să a-tragă atenția tuturor asupra armei sale defectuoase; de data a-ceasta, arma devine obiectul unor cercetări tehnice foarte mi-nuțioase și astfel se eclipsează culpabilitatea infractorului că-ruia, nu-i scapă nici regretul de bani dați pe o armă ce negus-torul i-a lădat-o că n'are pereche.

În cazul de furt al fiului dela tatăl său, când infracțiunea se perpetrează în toată amploarea ei, școala clasică cere achitarea, invocând, în lipsa unui text penal, „vocea sîngelui“ datorită că-reia ne aflăm în fața unei infracțiuni imposibile. Forțamente se naște întrebarea: dar dacă tatăl nu-și recunoște fiul? Dar da-că îl recunoște dar tăcea? Tot atât de logic vine răspunsul: Oare calitatea de infractor să depindă de bunăvoința ori răută-tea victimei?

Odată admis principiul că infracțiunile inidonee trebuiesc legi-ferate, trebe de găsit un criteriu sigur care să le distingă de celelalte infracțiuni similare cum și măsura pedepselor lor.

Garraud face o distincție deosebind între ele pe cele cri au la baza lor o imposibilitate de fapt și cari trebuiesc pedepsite și al-te bazate pe o imposibilitate de drept — cum e cazul fiului — hot, caz în care o pedeapsă nu e necesară.

Un criteriu mai sigur este însă a stabili că imposibilitățile fie absolute, fie relative să fie puse în funcție de obiectul infrac-țiunii și de mijloacele interbuintate de agent. Aplicând această normă la exemplele de mai sus vom avea:

Imposibilitate absolută relativ la obiect: descărcarea armei într'un cadavru.

Imposibilitate relativă la obiect: descarc arma în patul gol.

Imposibilitate absolută relativ la mijloace: trag cu arma ce o credeam încărcată.

Imposibilitatea relativă la mijloace: agentul nu știe a aprinde fitilul bombeii.

Așa fiind, dacă în noul cod penal nu se crează un text special pentru infracțiuni inidonee, asimilarea lor cu infracțiunile săvârșite dar neisbutite, se impune.

În ceea ce privește quantumul pedepselor, el rămâne a fi sta-bilit de înțelepciunea legiuitorului.

Delictelor imposibile, rămân a se guvernă după aceleași prin-cipii cași crimele imposibile, motiv pentru care am întrebuințat termenul generic de infracțiune.

În anteproiectul de cod penal român, pana maestră a fostu-lui meu profeor, d-l Iulian Teodorescu, pe atunci la Universita-tea din Iași, a tratat materia această cu competența-i cunoscută în articolele 55-56. D-sa întrebuințează pentru infracțiunile im-posibile ce vor face obiectul viitoare legiferări, denumirea de „putative“ termen ce probabil îl vom găsi în noul cod; infrac-țiunile putative sunt asimilate cu infracțiunile săvârșite dar ne-isbutite cu deosebirea că în caz de imposibilitate absolută, pe-deapsa va fi cu mult mai atenuată.

După Germania, în al cărei cod penal transpiră ideile noi, Românii vor fi cei dintâi cari vor legifera materia infracțiunilor imposibile. Dacă datorăm mult d-lui Iulian Teodorescu, ni-meni nu va tăgădui că amintirea lui I. Tanoviceanu — promotó-rul acestei mișcări — ne devine și mai scumpă și că i-se cuvine floarea rară a recunoștinței.

Oradea Mare

CONSTANTIN DOBOS

Urgența în acțiunile posesorii

Suntem în plină eră a reformelor și la Mimiste-rul de Justiție se lucrează cu competență și fără preget în acest scop.

Subsemnatul ridic din nou glasul meu în spriji-nul unor modificări mici, dar mari pentru săteni, modificări cari ar trebui cât mai neîntârziat să se înfăptuiască.

Este vorba despre articolele 31 și următoarele din legea judecătoriilor de ocoale cari, credem, că tre-buiesc neapărat modificate.

Se știe că la judecătoriile de ocoale rurale proce-sele cele mai frecvente sunt cele relative la turbu-rare de posesie, iar reclamanții sunt mai totdeauna văduvele, bătrânii și în genere cei lipsiți de mij-loace.

Se pomeneste văduva, moșneagul sau cel lipsit de mijloace ca vecinul său, sub un pretext oarecare, i-a arat un hectar de pământ sau și mai puțin.

Ce să facă bietul om? Pornește la judecătorie unde e povățuit să introducă o acțiune în turburare de posesie.

Acțiunea se face și i se pune termen peste 20—30 zile sau și mai târziu, după cum poate suporta con-dica. La ziua procesului procedura nu e completă, ea de obicei aproape, și i se dă alt termen la care, de data aceasta, martorii nu vin, fiindcă văduva, moșneagul sau săracul nu-i poate aduce și nici nu le pot plăti sumele fabuloase ce se pretinde azi de martori ca să vină să depună la judecătorie.

În fine, au venit și martorii și s'au ascultat dar acum admitându-se martori și pârâtului, începe o nouă serie de amânări cu martorii acestuia, dacă cumva nu se ivește și vreo altă șicană.

În tot timpul acesta turburătorul culege nesupă-rat fructele pământului încăleat...

Reclamantul câștigă procesul dar pârâtul face o-poziție, apel ori recurs și în urmă chiar și contesta-ție; cerând și suspendarea executării, ceea ce mai totdeauna, se acordă.

Ca să nu o mai lungesc, procesul ține cu anii, da-că nu cumva reclamantul se și lipsește de proces, neputând suporta cheltuelile atât de însemnate pen-tru susținerea unui proces la oraș.

În cazul cel mai fericit, reclamantul, după vreo 2—3 ani și cu enorme cheltueli obține o hotărâre contra uzurpatorului, care a gules fructele nesupă-rat de nimeni.

Dar mi se va zice că reclamantul are dreptul la despăgubiri civile. Exact, dar gândiți-vă la formele de executare, cheltueli de transport, noi contesta-ții din partea pârâtului, etc., etc., o întreagă nenorocire pentru reclamant care cu sacrificii enorme abia a putut să-și obțină hotărârea.

Credem că ar trebui să modifice în așa sens ar-ticolul 31 și următorii din L. J. Ocoale în cât re-clamantul să-și poată lua dela pârât cât mai urgent și cu cât mai puține cheltueli pământul cotropit.

Următoarele modificări cred că trebuiesc neapă-rat făcute:

a) În materie de turburare de posesie, termenele date să fie cât mai scurte (maximum 8 zile), iar părțile să-și poată aduce martorii chiar fără citații, destul ca să li se poată stabili identitatea;

b) Judecarea proceselor de turburare de posesie să se facă sumar în camera de consiliu;

c) Hotărârea să fie executorie, iar executarea să nu fie suspendată în favoarea pârâtului, oponent, apelant, recurent sau contestator, decât dacă, sub

pedeapsa de nulitate a opoziției, apelului, recursului sau contestației, ce a introdus, nu a depus și o sumă lăsată la aprecierea magistratului care ordonă suspendarea și care să reprezinte echivalentul folosinței ce ar fi avut reclamantul pe anul din timpul turburării și pe anul viitor, plus cheltuielile de judecată acordate și toate cheltuielile de executare.

Numai astel turburări de la sate cari sunt foarte numeroși își vor vedea de gospodăria lor și își vor înfrâna pofta de a cetropi avutul văduvelor, bătrânilor sau celor lipsiți de mijloace, iar legea judecătorilor de ocoale făcută și menită pentru a accelera judecățile își va îndeplini adevărata ei chemare.

CORNELIU T. MAIORESCU

Judecăt. ocol. Poenari-Burchii, jud. Prahova

SINDICALIZAREA AVOCAȚILOR relativ la actele de Notariat

În vechiul regat, în vre-o câteva județe, s'au înființat pe lângă barouri syndicate (asociațiuni), în cari a intrat majoritatea avocaților înscriși în acele barouri.

Aceste syndicate sunt numai relative la actele de notariat, urmând ca din suma încasată de avocat ca onorar, conform unui tarif minimal, o cotă parte, de cele mai multe ori 50 la sută, să se verse sindicatului de unde la sfârșitul lunii să se împartă între toți membrii lui, după numărul care-l compun.

Unele barouri au hotărât cum că intrarea avocaților în sindicat, în județele unde există asemenea syndicate, este obligatorie și deci neintrarea în sindicat este sancționată de legea avocaților.

Păreri greșite!...

Obligativitatea intrării în syndicate este ilegală și cu totul inechitabilă.

Nicăieri actuala lege a avocaților nu prevede aceste asociațiuni și mai ales obligativitatea lor.

Prin neintrarea în sindicat nu se atinge cu nimic onoarea și demnitatea de avocat și această lipsă de solidaritate cu majoritatea colegilor, nu poate fi sancționată nici de lege nici de opinia publică, atâta vreme cât legea nu o prevede și atâta vreme cât ea nu are la bază echitatea.

Sindicalizarea este o asociațiune, în care se depune munca și priceperea, acest capital intelectual, spre a se împărți beneficiile.

Se mai depune și clientela care, atunci când este obținută prin mijloace cinstite, ea durează cât și cariera celui ce profesază avocatura.

Orice asociațiune are la bază împărțirea beneficiilor proporțional cu capitalul și munca depusă. Această egalitate nu este posibilă atunci când este un capital intelectual.

Totuși se pot face syndicate dar numai între acei ce convin, contra voinței cuiva însă nu poate exista asociațiune și sub orice regim am trăi nu s'ar putea vota o asemenea lege.

Nu văd la baza acestor syndicate cu obligativitatea lor nimic altceva decât tot interesul personal al individului.

După legea din 1908, autentificarea actelor a trecut și la Judecătoriile de ocoale până la orice sume.

Părților venindu-le mai aproape Judecătoriile decât Tribunalul, au căutat să-și facă actul acolo unde le era mai aproape, la Judecătorie.

Avocații dela Judecătorii cari sunt puțini la nu-

măr, și-au făcut astfel clientela lor și câștigul aproape numai din redactarea actelor.

La Judecătorii nu sunt procese pentru sume mari spre a se putea lua onorarii mari, și atunci avocații dela orașe, al căror număr covârșește numărul tuturor celor dela Judecătorii, au căutat a impune intrarea în syndicate prin amenințarea obligativității cu sancțiuni.

Și atunci, mă întreb eu că de nu este astfel, de ce acei ce susțin cu înverșunare obligativitatea sindicatelor, — și aceștia sunt avocații de seamă, plecanți, nu voesc a întinde aceste asociațiuni și pentru procese?!

La acte ca și la procese îți trebuie multă pricepere.

Hotărârea pe care o dă un avocat clientului său când decide că un act se poate sau nu face, este dată, și așa dar ar trebui să fie în totdeauna, în vederea unui eventual proces pe care avocatul îl rezolvă la biroul său fără adversar și cu răspunderea sa.

Singurul argument pe care l-am auzit dela acei ce susțin obligativitatea sindicatelor, este că în interesul onoarei și demnității de avocat s'au fixat de barouri prețuri minimale la acte (s'au fixat și pentru procese). Și pentru a se putea respecta aceste prețuri, s'au făcut aceste syndicate obligatorii, clientul urmând a vărsa onorarul, nu avocatului ci sindicatului.

Fixarea de prețuri minimale nu este legală căci conform legii ele urmează a se fixa numai de comisiunea permanentă a uniunii. Totuși ele sunt necesare în interesul menținerii prestigiului corpului de avocați, pentru a înlătura concurența nelegală.

Fixarea acestor prețuri minimale s'a făcut mai la toate barourile din țară prevăzându-se pentru nerespectarea lor diferite sancțiuni. Ele au fost călcate chiar de fruntașii barourilor și s'a știut aceasta de toți, dar totuși nu s'a luat măsuri.

Trebuie oare înființată această tutelă a sindicatului obligator pentru a-l sili pe avocat să fie conștient de îndatoririle sale și a-i contesta cinstea la fiecare pas?

Nu! Aceasta nu este pentru prestigiul nostru. Noi trebuie să fim conștienți de datoriile și obligațiile noastre și consiliul de disciplină să-și facă datoria față de acei ce se abat dela îndatoririle lor profesionale.

Avocatul este asemuit prin firea lucrurilor unui magistrat. Clientul vine la avocat cu sufletul deschis că la un preot și-i spune durerea sau interesul lui.

Avocatul îl ascultă, meditează, îi ia afacerea de i-o judecă mai întâi el punându-se în locul magistratului judecător și apoi îi dă soluția adevărată bazată pe textele legii, urmând ca clientul să-și aleagă calea de a merge înainte sau a se opri.

Aceasta este menirea noastră, așa trebuie să fim, acesta este controlul ce trebuie să-l facă cei ce sunt în consiliile de disciplină ale barourilor, iar nu să înființeze aceste syndicate, tutele obligatorii.

Așa cum sunt votate statutele sindicatelor, și când vorbesc mă refer la statutul sindicatului de Putna pe care îl am în față, unele dispoziții cu totul nedrepte lăsând un câmp larg de bănueli între avocații din sindicat.

Acel ce care vorbește prevede că onorariile și în-

casările sindicatului se vor face după valoarea prețului *din act*

Vom putea ajunge prin aceasta să înșelăm fiscul, pe client și pe noi între noi, căci pentru a ne rămânea cât mai mult nouă, știind că vârsăm la sindicat numai după valoarea *din act*, ne vom trudi mai întâi să convingem pe client cum că valoarea *din act*, — în special la marile vânzări pe cari le fac tot fruntașii barourilor, — trebuie să fie mai mică, făcându-l astfel să prevadă în act o valoare nereală iar noi luându-l onorarul după valoarea reală sau chiar mai mult.

Fiscul va fi frustrat cu ajutorul nostru, clientul în caz de evicțiune va fi de asemenea păgubit, iar noi între noi am făcut un act ce este contra demnității noastre de avocați.

Apoi tot demnitățile noastre de avocați ne va sili a prezenta fiscului registrele de încasări spre a ne percepe taxa la venit.

Pe lângă aceasta, obligativitatea acestor sindicate ar aduce și alte mari rele în corpul avocaților.

Va opri în primul loc orice stimulent de muncă pentru avocații dotați cu cunoștințe juridice și cu puteri mari de muncă. Nu e posibil ca munca și priceperea să fie egale.

Ei vor ști că o parte din roadele muncii lor vor fi împărțite cu alții ce nu muncesc și atunci va începe pentru ei descurajarea, fiind astfel opriti din avântul lor.

Lenea va fi încurajată. Se vor crea prin aceste sindicate corpuri de pensionari fără deosebire de vârstă, unde va fi de ajuns ca să fie cineva înscris și să vie câteva ore să se preumbe pe sălile pașilor pierduți ale Tribunalului sau să vie odată pe lună să ia un proes sau să facă un act, pentru ca la sfârșitul lunii să i se dea o pensie de câteva mii de lei stoarsă pe nedrept dela cei ce muncesc din zori și până în noapte.

Dar sunt alți avocați ce au câștiguri în afara profesiei propriu zise de avocat, având-o aceasta mai mult ca un titlu sau ca o ocupație de lux.

Sunt primarii, deputații, marii politicieni, cei cu proprietăți întinse sau cu afaceri mari.

E drept oare ca toți aceștia împreună să împartă proporțional cu numărul lor marea parte din venitul actelor de notariat și eventual al proceselor, căci este aceeași rațiune pentru procese ca și pentru acte ? !..

Titlul de licențiat sau doctor în drept nu-ți dă numai dreptul de a fi avocat. Cu aceste titluri ai dreptul de a ocupa mai înalte situațiuni și funcțiuni în stat. poți fi aproape de toate, numai doctor farmacist și inginer nu.

Și atunci de ce oricine având titlul de licențiat în drept si înscris într'un barou din țară, unde făcând din când în când act de prezență să devină pensionarul colegilor săi ? !.. Nu este aceasta o încurajare a lenei, a viciului și o stavilă pusă celor doritori de muncă ?

Totuși va trebui să ne ajutăm între noi, să ne susținem când se urmărește binele general.

Va trebui să formăm fondul de ajutoare, dar nu în acest mod, din cari să fie înleșniți acei asupra cărora împrejurarile soartei le-au adus diferite nenorociri lor sau familiilor lor, acei ce, după o viață întreagă profesând în mod incontinuu avocatura și neavând puțința de a-și face o stare, au ajuns la bătrânețe în sărăcie, etc.

Acestea sunt motivele cari mă determină a combate obligativitatea sindicatelor.

D. CONSTANTINESCU

Odobesti

Avocat

Despre prerogativele presidentului de tribunal conferite prin art. 186 din noua lege de organizare judecătorească

Prin noile modificări ale legii de organizare judecătorească, s'a dat în căderele prezidentului tribunalului și dreptul de a face aprecieri asupra însușirilor magistraților inferiori erarhic, cât și asupra modului cum își îndeplinesc îndatoririle profesionale.

Scopul acestor referințe este cu siguranță în folosul instituției și anume pentru ca pe viitor selecțiunea înaintării să se facă cât mai exact, de unde rezultă că datoria prezidentului este să se facă o descriere exactă și justă a aptitudinilor magistratului, sau dacă îmi e îngăduită comparația o fotografie a intelectului acestuia.

Garanția că aceste aprecieri vor fi juste stă în prezumția dedusă din rangul social ce ocupă apreciatorul și în faptul că sunt controlate aceste aprecieri de președintele Curții de Apel, care are puțința ca, din lucrări, să cunoască pe magistrat.

Despre aprecierile acestuia din urmă, nu am nimic de spus din pricină că, ele fiind făcute în perspectiva spațiului și a înălțimei, magistratul inferior va fi exact apreciat.

Viața zilnică a magistratului de tribunal, împreună cu a prezidentului, pot da naștere la fricțiuni, cari sunt inerente acestui trai. Ele depind și de firea infinit de variată a indivizilor și de educație, și numai cine cunoaște viața de provincie își poate da socoteală de conflictele provinciale cari uneori, datorit firei, pot naște resentimente puternice.

Unele înclinări curioase ale prezidentului, se mai poate întâmpla, să fie tolerate de unii dintre magistrați, cu mult tact, și în acest caz, aceștia pot deveni simpatici.

Dacă președintele e un om capabil, a înlătura aceste sentimente și resentimente, atunci desigur este un apreciator just, — lucru ce nu în totdeauna se întâmplă, din pricină că și magistratura se recrutează din oamenii de care dispune societatea într'un moment dat.

Presupunând că, însușirile magistraților ar fi invers proporționale cu afecțiunile prezidentului și acesta dintre aceia care nu-și poate înlătura sentimentele. În acest caz instituția va avea de suferit din două pricini. 1) Selecțiunea se va face contrar scopului dorit de lege, și 2) instituția va suferi și din pricină că magistratul blând, se va uni la judecare, în păreri, pentru a fi pe plac prezidentului.

Pentru magistratul bun și notat rău, fapta va fi cea mai abominabilă crimă.

Ca sancțiune, pentru un astfel de președinte pătimas, ar trebui sancțiunile prevăzute de codul penal pentru fals.

Remediarea răului, nu s'ar putea face decât în cazul când aceste aprecieri vor fi publice, sau cel puțin aduse la cunoștința magistratului pentru că interesul fiind descoperirea adevărului, trebuie dat cuvântul și magistratului, fără care lucru garanția descoperirii adevărului nu poate exista.

Soluția cea mai bună ar fi ca notările pentru magistratii tribunalului să se facă numai de președințele Curții de Apel.

În starea actuală însă, aprecierile trebuiesc făcute public din pricină că, publicitatea este garanția fundamentală pentru cercetarea și exprimarea adevărului. Arăt acest lucru din pricină că, la unele tribunale s'a înțeles dispoziția legală, care nu prevede nimic în această privință, în sensul că „notările” trebuiesc făcute în cea mai mare taină, sigilate și trimise „confidențial”. Teribilă confidență!

De unde s'a dedus acest lucru, este foarte curios, când principiul e cel arătat mai sus, mai ales pentru jurist.

Taina nu poate asigura decât lășitatea părerii și nu aceasta e rostul educației cetățenești.

Pe de altă parte, nu văd nici un motiv pentru ca adevărul să fie tănuț.

În afară de aceste motive, principiul notărilor publice este un punct câștigat, în legea de organizare a corpului didactic și în legea pozițiunii corpului ofițeresc.

Utilitatea acestor principii ar fi trebuit să o fi simțit și apoi priceput mai întâi juriștii și apoi militarii.

MIRCEA SFAT

Judecător de ședință Trib. Fălciu

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 14 Noembrie 1923

Președinția D-lui OSCAR N. NICOLESCU, preșident
Deciziunea No. 2296.

Contravenție de simplă insultă. — Circumstanțe atenuante. — Pedepsă. — Art. 300, 396 și 60 cod. pen.

Pedeapsa prescrisă de art. 396 c. pen. pentru contravenția de simplă insultă, prevăzută de art. 300 c. p., fiind 25 lei amendă și închisoare dela 1—15 zile, judecătorii pot în temeiul art. 60 ult. al. ca, în locul pedepsei cu închisoarea, să substituie pe aceea a amenzii, care este mai ușoară și al cărei quantum nu este fixat de lege; în consecință, instanța de fond nu violează niciun text de lege condamnând pe recurentă la 200 lei amendă în baza art. 300, 396 c. p. cu aplicația art. 60 din acelaș cod.

Deliberând,

Asupra motivelor de recurs.

«Fapful este o pretinsă insultă și pentru acest fapt rău, Jud. de Ocol a aplicat pedeapsa amendei de 200 lei, pe când după art. 396 al. 2 cod penal, maximul pedepsei este de lei 25 de asemenea chiar dacă faptul în sine s'ar fi luat ca calomnie, cu atât mai mult judecătorul de ocol, nu era competent de a-l judeca; ori, procedând la rezolvirea lui, a comis un escas de putere ceea ce prin recurs devine casabilă orice hotărîre.

«Am adus la cunoștința tribunalului, și prin contra probă cu martori ce am făcut o rezultând complet nevinovăția mea, și astfel tribunalul trecând peste aceste depuneri ale martorilor făcute sub jurământ și pe ființă de adevăr, a menținut pedeapsa acordând reclamantei suma de 500 lei despăgubiri, deși în realitate nu a suferit niciun prejudiciu și nicio strîmbire în demnitatea de om, căci în realitate nu a fost faptul».

Având în vedere că prin sentința supusă recursului de față, recurenta Rina M. Stuparu a rămas condamnată la 200 lei amendă în baza art. 300, 396 c. p. combinate cu art. 60 din acelaș cod, precum și la plata de despăgubiri către partea civilă.

Având în vedere că pentru a condamna pe recurentă în baza art. 300, 396 c. p., prima instanță a cărei ho-

tărîre a fost adoptată de trib. în ce privește calificarea faptului și pedeapsa dată, constată că din depozițiile martorilor audiați în cauză, rezultă că inculpata a insultat pe reclamant și pe fiica lui, adresându-le cuvinte murdare, iar tribunalul motivează că din depozițiile acelorași martori și din instrucțiunea urmată înaintea sa, se constată că în adevăr inculpata a comis faptul ce i se impută.

Considerând că acestea fiind constatări de fapt, făcute pe baza documentelor cauzei, ele intră în atributul suveran al instanței fondului și nu pot fi supuse cenzurei Curții supreme.

Considerând că pedeapsa prescrisă de art. 396 c. p. pentru simpla insultă prevăzută de art. 300 c. p. este nu numai amenda de 25 lei cum susține recurenta prin motivele de recurs, ci și închisoarea dela 1—15 zile.

Că, astfel fiind, și întrucât prin aplicarea de circumstanțe atenuante, ca în speță, judecătorii pot, în temeiul art. 60 ult. al., ca, în locul pedepsei cu închisoarea, să substituie pe aceea a amenzii, care este mai ușoară și al cărei quantum nu este fixat de lege, instanța de fond nu a violat niciun text de lege condamnând pe recurentă la 200 lei amendă în baza art. 300, 396 c. p. cu aplicația art. 60 din acelaș cod.

Că dar motivele de casare sunt neîntemeiate și recursul urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul. etc.

NOTA. — Din analiza acestei deciziuni desprindem două chestiuni de drept:

I. Sunt autorizați judecătorii fondului să aplice art. 60 C. Pen. în materie de contravențiuni polițienești?

II. În caz afirmativ care e maximul amenzii ce se poate aplica, atunci când judecătorii substituiesc amenda. închisorii polițienești?

Răspunsul la prima chestiune e deosebit după cum e dat de instanțele de fond — care au admis aproape în unanimitate aplicarea circumstanțelor atenuante la contravențiuni — sau de Curtea de Casație, care iarăși în mod absolut constant, mărginește aplicarea lor numai la crime și delict.

Cas. II din 15 Iunie 1877 B. p. 285, Cas. II din 31 Mai 1889, B. p. 577, Cas. II 11 Decembrie 1895, B. p. 1471, Cas. II 29 Septembrie 1922 Jur. rom. p. 317).

Motivul acestei divergențe e ușor de văzut: instanțele de fond — cu foarte rari excepții — se preocupă în interpretarea ce dau, mai mult de logica juridică și de echitate, pe când Inalta Curte urmărește numai exacta aplicare a legii, așa cum rezultă că a fost intențiunea legiuitorului.

Pentru instanțele de fond pare straniu ca în infracțiuni mai grave cum sunt delictul, ele să poată substitui oricând amenda, închisorii corecționale, iar în materie de contravențiuni să n'aibă acest drept de a înlocui cu amendă, închisoarea polițienească.

Pe lângă aceasta un principiu esențial în materie penală ordonă ca pedeapsa să fie proporțională cu cu fapta săvârșită; ori dacă e așa, cum se poate ca judecătorii să aibă dreptul a proporționaliza pedeapsa cu împrejurările în care se constată că

s'a săvârșit infracțiunea numai în materie de delict, nu și în materie de contravențiuni polițienești?

Această argumentare deși perfect logică, neglijează însă un alt principiu de drept că judecătorii sunt datori să aplice legea așa cum rezultă că a fost intenția legiuitorului, și chiar dacă această lege ar conține dispozițiuni care lor li s'ar părea criticabile, ei n'au dreptul nici să schimbe, nici să înlăture acele dispozițiuni.

Și acum dacă examinăm atât textul art. 60 c. p. rom. cât și textul codului penal francez, după care au fost traduse dispozițiile legii noastre, vedem că numai soluția Inaltei noastre Curți de Casație se impune.

În adevăr art. 60 al nostru este luat după art. 463 c. pen. francez, care în redacțiunea sa de la 1810, nu permitea aplicarea circumstanțelor ușurătoare la contravențiuni. Abia prin legea din 28 Aprilie 1832 s'a introdus la art. 483 (corespunzător art. 397 c. p. rom.) un aliniat final, prin care se prevedea următoarele: „l'article 463 du „présent Code (60 c. p. rom.) sera applicable à toutes les contraventions ci dessus indiquées“ (V. Garraud t. 2, p. 253, Chauveau et Hélie ed. VI, T. 6, p. 318). Idem Pandectes françaises. Répertoire, T. 17, p. 715, No. 331, 332:

„Dans le code pénal de 1810, on ne trouve point de réduction de peine en matière de simple „police. C'est la révision de 1832 qui a étendu à „toutes les contraventions qu'elle mentionne l'application de l'art. 463“.

Legiuitorul român n'a admis însă sistemul legii franceze din 1832, ci a păstrat sistemul vechiului cod penal francez dela 1810, mărginind aplicarea art. 60 c. pen. numai la crime și delict:

„Afară de cauzele de scuze anume prevăzute de „lege, mai sunt și alte cauze de micșorarea pedepsei lăsate cu totul la aprecierea juriului sau a judecătorului corecțional, care se numesc circumstanțe „atenuante“ — spune primul aliniat al acestui text.

Și mai departe, în aliniatul final, legiuitorul vorbește din nou numai de tribunalele corecționale:

„Dacă legea pronunță pedeapsa închisorii sau „aceia a amenzii și dacă tribunalele corecționale „vor constata circumstanțe atenuante...“ fără să amintească nimic de tribunalele polițienești, care conf. art. 139 și 140 pr. pen. aveau căderea să judece contravențiile, înainte ca ele să fi fost date în competența jud. de pace și apoi a jud. de ocol.

Dar ceiace e hotărâtor și înlătură orice discuțiune, arătând voința expresă a legiuitorului român de a interzice aplicarea art. 60 la contravențiuni, e că atunci când a ajuns la art. 483 c. p. francez, care are următoarea redacțiune:

„Il y a récidive dans tous les cas prévus par „le présent livre lorsqu'il a été rendu contre le „contrevenant, dans les douze mois précédents, un

„premier jugement pour contravention de police commise dans le ressort du même tribunal.

„L'article 463 du présent code sera applicable „à toutes les contraventions ci dessus indiquées“.

Legiuitorul nostru a tradus și înseris în codul penal rom. (art. 397) numai primul aliniat care vorbește de recidivă, nu și aliniatul final introdus prin legea din 28 Aprilie 1832, care autoriză la francezi aplicarea circumstanțelor ușurătoare și în materie de contravențiuni.

Din toate acestea rezultă în mod indiscutabil că soluția instanțelor de fond nesocotește dispozițiunile legii noastre și singura soluție care se impune este cea adoptată în mod absolut constant de Inalta noastră Curte de Casație și care e aprobată fără nici o rezervă de toată doctrina română.

Dar deciziunea ce adnotăm pare tocmai să contrazică jurisprudența de până aci a Inaltei Curți.

În adevăr care era speța?

Prin sentința Trib. Dolj s. I No. 864/923, recurenta Rina M. Stuparu rămăsese condamnată la 200 lei amendă și despăgubiri civile pentru contravențiunea de insultă prev. de art. 300, 396 C. Pen., aplicându-se de instanțele de fond și art. 60 C. Pen.

Ce zice Curtea de Casație asupra acestei sentințe?

„Considerând că pedeapsa prescrisă de art. 396 „C. Pen. pentru simpla insultă prev. de art. 300 „c. p., este nu numai amenda de 25 lei cum susține recurenta prin motivele de recurs, ci și închisoarea de la 1—15 zile.

„Că astfel fiind și întrucât prin aplicarea de „circumstanțe atenuante în speță, judecătorii pot în „temeiul art. 60 ult. al. ca în locul pedepsei cu închisoarea să substitue pe aceea a amenzii“.

Și mai departe adaogă... „instanța de fond n'a „violat niciun text de lege condamnând pe recurentă „la 200 lei amendă în baza art. 300, 396 c. pen. „cu aplicația art. 60 din acelaș cod“.

Deci din motivul a acestei deciziuni s'ar părea că Inalta Curte aprobă fără nicio rezervă, soluția instanțelor de fond care în speță aplicaseră circumstanțe ușurătoare la contravenția de insultă.

Și totuși o atentă examinare a deciziunii va desmînți imediat prima impresie ce avem.

În adevăr în cazul nostru, ministerul public nu făcuse recurs, ci numai partea condamnată. Ori, chestiunea greșitei aplicări a circumstanțelor ușurătoare la contravențiuni nefiind dedusă prin recursul de mai sus, nu putea Inalta Curte să invoace din oficiu acest motiv și să caseze o hotărîre greșită, dar pe care Ministerul public n'o atacase, iar inculpata o atacase, pentru alte motive, ce au fost găsite însă, n'fundate. (De altfel recurenta nici nu se putea plînge contra unui principiu admis de instanțele de fond, care era în favoarea ei).

Aceasta cu atât mai mult, cu cât altădată Inalta Curte decisese într'un caz idntic, că chiar

dacă s'ar fi recurs pentru acest motiv, dar numai de partea civilă, soluția e aceeași.

„Judecătorul fondului nu poate admite circumstanțe atenuante în materie de contravențiuni polițienești; partea civilă nu e însă admisibilă a face recurs în Casație pentru admiterea unor asemenea circumstanțe ușurătoare“. (Cas. II din 11 Decembrie 1895 în B. 1895 p. 1471).

Iată dar motivele pentru care credem că Inalta Curte de Casație a menținut o sentință a instanțelor de fond, care contrazice în mod flagrant și legea și jurisprudența constantă a supremei instanțe.

Este drept că ar fi fost mai bine ca motivarea însăși a deciziunii să fi învederat acest lucru, fiindcă altfel la prima citire a considerentelor, oricine are impresia că Inalta Curte și-a schimbat jurisprudența și că de astădată adoptă în totul modul de a vedea al instanțelor fond.

Trecem la cea de a doua chestiune: care e maximul amenzii ce se poate da, atunci când prin aplicarea art. 60 c. pen. se substitue amenda închisorii polițienești?

În speță recurenta zicea că în mod greșit instanța de fond i a dat 200 lei amendă (înfracțiunea e petrecută înainte de legea înzecirii amenzilor judecătorești) de oarece prin aplicarea art. 60 la contravenția de insultă prev. de art. 300 c. pen. maximul amenzii ce puteau să dea judecătorii era 25 lei,

Curtea de Casație respinge însă prin decizia de față acest motiv, argumentând că pedeapsa pentru contravenția de insultă fiind dela 1—15 zile închisoare polițienească și 25 lei amendă „judecătorii pot în temeiul art. 60 ult. al. ca în locul pedepsei cu închisoarea să substitue pe aceea a menzii, care este mai ușoară și al cărei quantum nu este fixat de lege“.

Ne permitem a crede că interpretarea Inaltei Curți nu este justă din două motive:

I) Nesocotește dispozițiile exprese ale art. 9 și 386 c. pen., care spun: art. 9 „Pedepsele pentru contravențiuni sunt: 1. Inchisoarea dela 1 până la 15 zile; 2. Amenda dela 5 până la 25 lei“.

Iar art. 383 de asemenea: „Amenda pentru abaterile polițienești, va fi dela 5 până la 25 lei, după deosebirile ce se vor arăta mai jos“.

Deci față cu aceste texte categorice, nu se poate afirma că legea n'a fixat quantumul amenzii la contravențiuni.

II) Violarea principiilor de drept relativ la aplicarea pedepselor.

În speță deși s'au acordat circumstanțe ușurătoare, instanțele de fond, în loc să ușureze, au agravat situația inculpatei, aplicându-i pentru contravenția de insultă, o pedeapsă delictuală: 200 lei amendă.

Acest lucru se învederează cu ușurință din simpla citire a art. 8 al. 3 c. pen., care prevede că a-

menda de 26 lei în sus e o pedeapsă ce se aplică nu contravențiunilor, ci infracțiunilor mai grave, delictelor.

Art. 8: „Pedepsele pentru delikte sunt: 1. Inchisoarea dela 15 zile până la 5 ani; 2. Interdicția . . . 3. Amenda de 26 lei în sus“.

În consecință, de unde legea prin art. 60 spune că judecătorii sunt datori, atnci când constată circumstanțe ușurătoare, să scoboare pedeapsa la minimum sau cu un grad mai jos, în cazul nostru ei din contră au ridicat-o cu un grad mai sus, înlocuind o pedeapsă contravențională cuprinsă în art. 9 c. pen. cu cea delictuală prevăzută de art. 8 al. 3 c. p. unde în adevăr nu se fixează quantumul amenzii.

Hotărîrea tribunalului era deci casabilă pentru acest motiv — invocat de recurentă — și noi sperăm că în viitor Inalta Curte va reveni la vechea sa jurisprudență prin care fixase adevăratele principii în materie:

„În materie polițienească pedeapsa amenzii neputând fi mai mare de 25 lei, judecătorul de apel nu este în drept ca, înlocuind închisoarea pronunțată, de prima instanță prin amendă, să pronunțe o amendă superioară cifrei de 25 lei“. (Cas. II din 6 Iunie 1890 în B. 1890 p. 863). Idem Cas. II din 19 Septembrie 1911 în *Curierul Judiciar* 1911, p. 697, cu adnotația ilustrului fost profesor universitar I. Tanoviceanu.

CONSTANTIN P. BĂDESCU

Procuror Trib. Dolj

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI, SECȚIA IV

Audiența de la 8 Ianuarie 1925.

Președinția D-lui CONST. ROMANO. Președinte

M. Teodorescu cu Tudor Preda și soții Călugăru.

Decizia civilă No. 2.

Contestație la executare. — Apel. — Grade de jurisdicție. — Aplicarea regulilor de competență de la fondul pricinei. — Art. 402 Pr. Civilă.

Dreptul de apel, prevăzut de Art. 402 Pr. civilă, în materie de contestație la executare, trebuie înțeles în sensul principiilor generale în materie de competență, adică că contestația va fi sau nu judecată cu dreptul de apel, după cum fondul pricinei este sau nu de competența curții de apel.

Prin urmăre, întrucât Trib. a judecat fondul ca instanță de apel, hotărîrea pronunțată asupra contestației la executare, nu este susceptibilă de apel, ci de recurs în casațiune.

S'a ascultat D-l avocat N. I. Codreanu din partea intimăților Dumitru Tudor Preda în dezvoltarea incidentului de inadmisibilitatea apelului.

Curtea deliberând.

Asupra incidentului de inadmisibilitatea apelelului făcut de M. Teodorescu cu petițiunea înreg. sub No. 7637 din 18 Iulie 1924 contra sent. civ. No. 783 din 15 Iulie 1924, pronunțată de Trib. lîfov S. I-a c. cor. prin care s'a admis contestația făcută de Dumitru Tudor Preda, în contra executării sentinței cu No. 509/924, a ară-

tatului Tribunal și s'a constatat că menționata sentință nu se mai poate executa asupra imobilului din Str. Galvani No. 19;

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar din care în fapt se constată următoarele: Teodorescu cheamă în judecată înaintea judecatorului Ocol II Buc. pe Constantina D. Călugăru și Dumitru Călugăru personal și ca soț pentru autorizare, spre a fi obligați să dea act de vânzare sus numitului, pentru locul cumpărat prin chitanța cu data 29 Decembrie 1920, iar contrariu cartea de judecată dată să țină loc de act de vânzare;

Constantina Călugăru și Dumitru Călugăru, fac apel contra cărții de judecată, care apel este respins ca nefondat prin sent. No. 509/914 a Trib. Ilfov S. I. a c. c. sentința, fiind definitivă, a fost pusă în executare;

Contra executării Dumitru T. Preda face contestație, care a fost admisă prin sent. No. 783/924, atacată cu apelul de față;

Având în vedere că din cele mai sus expuse rezultă că Tribunalul a judecat în primă și ultimă instanță când a pronunțat sentința No. 509/924, dată în apelul făcut de Constantina și Dumitru Călugăru, fiindcă litigiul dintre părți fusese judecat de judecatorul de ocol ca primă instanță;

Că contestația îndieptată și judecată de Tribunal, lucru firesc, fiindcă se executa sentința dată în apel, totuși contestatorul nu poate veni cu apel în fața Curții, fiindcă această instanță nu este competentă să judece fondul, și contestația fiind accesoriu fondului, urmează căile de atac ale acestuia, în speță recursul înaintea Curții de Casație;

Că așa fiind, incidentul ridicat de intimați este fondat și cată a fi admis, respingându-se ca inadmisibil apelul de față, fără cheltueli de judecată nefiind cerute;

Pentru aceste motive, în virtutea legii, decide: Admite incidentul ridicat de intimații etc.

Respinge ca neadmisibil apelul.

(ss) C. Romano, A. Rădulescu, Sp. Popescu.

grefier (ss) P. Căzănescu

NOTĂ. — A se vedea, în acelaș sens: Tocilescu *Curs de Procedură civilă*, vol. I, pag. 93 urm. și dec. Cas. II, 3/912, în *Curierul Judiciar* No. 29/912 pag. 343 cum și dec. Curții de apel Buc s. I. 438/903, în *Curierul Judiciar* No. 74/903, pag. 639.

ISCOD

TRIBUNALUL NOTARIAT ILFOV

Sesiunea din 3 Noiembrie 1924

Președenția d-lui ȘTEFAN P. MIHAILEANU, judecător

B. Călinescu ș. a. cu C. N. Iuca

Sentința civilă No. 258

Expropriere. Evicțiune. Dacă exproprierea constituie o evicțiune. Art. 1313, 1336, 1364 și 971 c. civ. Sarcini ipotecare. Răspunderea vânzătorului de existența lor, dacă nu le-a declarat la facerea contractului, chiar dacă cumpărătorul a avut cunoștință de existența lor. Când datorește cumpărătorul dobânda prețului vânzării? Art. 1363 c. civ. Dacă cumpărătorul în caz de temere de evicțiune poate suspenda numai plata ratei de preț sau și a ratelor de dobânzi. Distincțiuni după cauza datoriei dobânzii.

1) Intrucât prin exproprierea în totul sau în parte a bunului cumpărat nu se aduce nicio atingere însăși titlului tău de proprietate, care rămâne tot atât de valid ca și în trecut, ci ți se îngreșează numai exercițiul dreptului tău, prin faptul că în loc să

poți dispune de bunul tău așa cum înțelegi tu ți se impune vânzarea lui forțată în schimbul unui preț determinat, exproprierea nu poate constitui o evicțiune care să atragă răspunderea autorului tău, ea fiind un risc isvorât din aplicarea unei legi, risc pe care potrivit art. 971 c. civ. îl suportă proprietarul din momentul exproprierei al lucrului expropriat, afară de cazul când părțile prin convențiunea lor ar fi pus riscul în sarcina vânzătorului.

2) Ceeace dispensează pe vânzător să răspundă de existența sarcinilor ipotecare ce grevează imobilul vândut, potrivit art. 1337 c. civ. este declararea lor făcută cumpărătorului cu ocazia contractării vânzării, în cazul acesta evicțiunea datorindu-se culpei cumpărătorului care nu a îndeplinit formalitățile necesare ca să purgeze imobilul.

3) Chiar dacă cumpărătorul a cunoscut în momentul cumpărării existența sarcinilor ipotecare ce grevează imobilul cumpărat, aceasta nu constituie o decădere pentru el de a recurge în contra vânzătorului ca să-l garanteze de evicțiunea ce ar încerca-o din cauza acelor sarcini, din moment ce sarcinile nu au fost declarate de vânzător la facerea contractului.

4) Când cumpărătorul datorește dobânda prețului vânzării ca un echivalent al fructelor pe care lucrul ce i-a fost vândut și care i-a fost predat îi dă posibilitatea să le perceapă, el nu poate suspenda plata dobânzilor când, constatând existența unor sarcini ipotecare, are cuvânt a se teme că ar fi evicționat, atâta timp cât este în posesiunea lucrului și este deci în măsură să-i perceapă fructele; când, însă el datorește dobânzile ca o obligațiune impusă prin contract, deci cu același titlu cu care datorește capitalul, el poate suspenda plata procentelor când are cuvânt a se teme că ar fi evicționat de lucrul ce i-a fost vândut.

S'au ascultat, d-nii avocați C. Niculescu și Petrescu din partea contestatorilor și Chiriacescu din partea intimatului.

Tribunalul

Asupra contestațiunei făcute prin petițiunile înreg. la N-rele 31.944 și 35.231-924 de către Bobe Călinescu, Petre Clipici și Gheorghe Ciobanu în contra executării actului de vânzare autentificat de acest Tribunal la Nr. 13.571-922, încuviințată în urma cererei intimatului C. N. Iuca;

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că din toate acestea se stabilește în fapt următoarele:

La 1 Iunie 1922, cu contractul autentificat de acest tribunal la Nr. 13.571, — în urma renunțării Statului de a exercita dreptul de preemțiune, renunțare adusă la cunoștința intimatului cu adresa Nr. 11355 din 24 Mai 1922, iar la cunoștința contestatorilor cu adresa Nr. 11932 din 31 Mai 1922, — intimatul Constantin N. Iuca vinde contestatorilor Bobe Călinescu, Petre Clipici și Gheorghe Ciobanu un teren de cultură împreună cu conacul în suprafață totală de 88 hectare, făcând parte din lotul Nr. 2 al moșiei sale Curta liber de orice sarcină de orice natură ar fi, luându-și obligațiunea de garanție față de cumpărători pentru orice evicțiune ar încerca aceștia, fie totală, fie parțială, pe prețul de 880.000 lei, din care 130.000 lei i-a primit în momentul întocmirii actului iar restul de 750.000 lei urmând să fie achitat în termen de 10 ani, în care interval de timp contestatorii s'au îndatorat să-i plătească o dobândă de 10 la sută pe an, în două rate semestriale la 23 Aprilie și 23 Octombrie al fiecărui an, la domiciliul său, stipulându-se prin art. 4 din contract că „neplata la epocile convenite atât a dobânzilor cât și a restului de preț atrage de drept rezilierea”, iar prin art. 6 că contestatorii intră în posesiunea de drept a imobilului dela data transcrierii actului, care a avut loc la 27 Iunie 1922, iar în posesiunea de fapt la 1 Octombrie 1922;

La 15 Iunie 1922 agronomul Regionalei Călniștea, jud. Vlașca în executarea procesului verbal de expropriere al Comisiunei

județene Drăgănești din 22 Aprilie 1921 prin care s'a expropriat pentru îslazul Comunei Găleteni un număr de 70 ha., 2 arii, din moșia intimatului Constantin N. Luca, declară trecute în posesiunea comunei Găleteni, cu începere din toamna anului 1922, 70 ha, 2 arii, tocmai din cele 88 ha. care fusesse vândute la 1 Iunie 1922 de către intimat contestatorilor ;

Cum Comisiunea de expropriere a Ocolului Vida jud. Vlașca, chemată potrivit art. 37 pargr. III al. 1 din legea agrară din 17 Iulie 1921, să revizuiască în prima instanță lucrările de expropriere pentru înființare de pășuni comunale ale comisiunilor județene Drăgănești, prin procesul verbal din 16 August 1922 menține exproprierea celor 70 ha., 2 ari, la 26 Septembrie 1922 contestatorii adresează intimatului notificarea cu Nr. 30.210 prin care îi aduc la cunoștință, pe de o parte că au făcut apel în contra acelei hotărâri, iar pe de alta că față cu imposibilitatea în care se va găsi acesta de a le preda la 1 Octombrie 1922 posesiunea de fapt a întregului număr de 88 ha, ce le-a vândut, se vor vedea siliți și dâșii să-și execute obligațiunea de a plăti dobânzile și restul din preț în proporție cu partea de moșie în a cărei posesiune de fapt vor intra la 1 Octombrie 1922 ;

La 8 Aprilie 1924 contestatorii, — cari și în urma notificărilor de mai sus adresată intimatului continuaseră a plăti acestuia ratele exigibile în întregimea lor, — primind din partea Soc. anonime „Banca de Scont a României“ notificarea cu Nr. 11.766 prin care li se aduce la cunoștință că asupra celor 88 ha. cumpărate de dâșii dela intimatul C. N. Luca grevează sarcina mai multor ipoteci contractate de autorul lor intimatul C. N. Luca, în valoare de 374.800 lei și -i invită ca, întrucât creanțele ipotecare ale Soc. sunt exigibile, să îi achite cel mai târziu până la 25 Aprilie 1924 suma de 374.800 lei valcarea lor, cu procente de 12 la sută pe an plus un comision trimestrial de 2 la sută socotit dela 31 Martie 1924 până la achitare, în caz contrariu atrăgându-li-se atențiunea că societatea va procedea la scutirea în vânzare a terenului, și cum la 31 Mai 1923 Comisiunea județeană de expropriere Vlașca confirmase procesul verbal din 16 August 1921 al comisiunii de ocol Vida, prin care se declarase expropriate 70 ha., 2 arii din terenul ce le fusesse vândut de intimat, la 17 Aprilie 1924 adresează intimatului C. N. Luca, notificarea cu Nr. 13.050 prin care îi aduce la cunoștință că, față cu imposibilitatea de a intra în posesiunea de fapt a celor 70 ha., 2 arii ce fuseseră acum în mod definitiv expropriate și față cu existența unor sarcini ipotecare asupra moșiei vândute lor, în conformitate cu art. 1364 c. civ., vor suspenda plata sumelor ce-i datorează fie ca preț, fie ca dobânzi, până ce vor fi asigurați că evicțiunea operată prin expropriere are să înceteze și până ce intimatul va radia ipotecile ce grevează moșia ;

Cum, în urma acestei notificări, contestatorii nu au plătit intimatului la data de 23 Aprilie 1924 procentele convenite acestuia pentru restul de preț, la 24 Aprilie 1924 intimatul cere și obține investirea actului cu formula executorie, iar la 11 Iunie 1924 cere executarea lui prin comisie rogatorie la Trib. Vlașca, al cărui portărel îl și pune la 15 August 1924 în posesiunea a 17 h. 8 arii cât mai rămăsese în urma exproprierei din cele 88 ha. vândute contestatorilor, executare atacată cu contestația de față ;

Având în vedere că contestatorii susțin că greșit a fost investit actul cu formula executorie, întrucât potrivit art. 1364 c. civ., au dreptul să suspende plata ratei de 23 Aprilie 1924 convenită intimatului ca dobândă pentru restul din preț, din moment ce au fost evicționați prin faptul exproprierei de un număr de 77 ha., 8 ari și au constatat existența mai multor sarcini ipotecare asupra terenului ce le-a fost vândut.

Considerând că, ca o consecință a obligațiunei impuse vânzătorului prin art. 1313 și 1336 c. civ. de a asigura cumpărătorului liniștită posesiune a lucrului vândut, garantându-l în contra oricărei turburări de drept, prin art. 1364 c. civ. legiuitorul dă dreptul cumpărătorului ca atunci când are cuvânt de a se teme că ar fi turburat prin vreo acțiune sau ipotecară sau de revendicațiune să suspende plata prețului până ce vânzătorul

va face să înceteze turburarea sau va da cautiune, afară numai dacă se va fi stipulat că plata să se facă chiar de ar urma turburare ;

Că întrucât potrivit acestui text de lege, dreptul de a suspenda plata prețului îi este recunoscut cumpărătorului în cazul când a fost evicționat sau are cuvânt de a se teme că ar putea fi evicționat, urmează să vedem dacă exproprierea căreia a fost supusă în cea mai mare parte moșia cumpărată de contestatorii și existența sarcinilor ipotecare asupra ei pot fi privite ca atare ;

Considerând că din examinarea textelor codului civil privitoare la răspunderea de evicțiune, rezultă că evicțiunea este pierderea în totul sau în parte a dreptului de proprietate al cumpărătorului asupra lucrului ce i-a fost vândut, ca o urmare a unei hotărâri judecătorești prin care se recunoaște unei alte persoane existența unui drept real, bazat pe o cauză anterioară vânzării, asupra aceluia lucru ;

Că astfel fiind, faptul că ai fost evicționat presupune imperfecțiunea dreptului de proprietate ce ți-a fost transmis de autorul tău, imperfecțiune datorită existenței în momentul vânzării a unor alte drepturi reale asupra aceluia lucru în favoarea altor persoane ;

Că întrucât prin exproprierea în totul sau în parte a bunului cumpărat nu se aduce nicio atingere însuși titlului tău de proprietate, care rămâne tot atât de valid ca și în trecut, ci ți se îngrădește numai exercițiul dreptului tău, prin faptul că în loc să poți dispune de bunul tău așa cum înțelegi tu ți se impune vânzarea lui forțată în schimbul unui preț determinat, exproprierea nu poate constitui o evicțiune care să atragă răspunderea autorului tău, ea fiind un risc isvorât din aplicarea unei legi, risc pe care potrivit art. 971 c. civ. îl suportă proprietarul din momentul exproprierei al lucrului expropriat, afară de cazul când părțile prin convențiunea lor ar fi pus riscul în sarcina vânzătorului, ceea ce nu a avut loc în speță ;

Că faptul că legea agrară în virtutea căreia s'a făcut exproprierea există în momentul vânzării nu înseamnă că în speță riscul exproprierei ar trebui să fie suportat de către vânzător vânzarea fiind considerată ca fără ființă ca una ce ar fi lipsită de obiect, căci legea agrară nu constituia de cât o amenințare care era să isbească pe cel ce deținea proprietatea în momentul când această amenințare era să se traducă în fapt, amenințare de pericolul căreia contestatorii aveau cunoștință din moment ce era isvorată dintr-o lege existentă în momentul vânzării și asupra eventualității înfăptuirii căreia li se atrăsese atențiunea în mod expres prin adresa cu Nr. 11.932 din 31 Mai 1922 a Direcțiunei funciare din Ministerul domeniilor prin care se autoriză vânzarea.

Că întrucât exproprierea nu poate constitui o evicțiune, riscul ei urmând să fie suportat de contestatorii, ei nu puteau suspenda plata prețului datorit.

Că în ce privește existența sarcinilor ipotecare invocată de contestatorii ca constituind un alt motiv care i-a determinat să suspende plata prețului, întrucât din certificatul cu Nr. 6238 din 8 Aprilie 1924 al Grefei Tribunalului Vlașca s. I se constată că moșia cumpărată de contestatorii este grevată de mai multe sarcini ipotecare constituite în favoarea Băncii de scont a României și a lui B. S. Arie de autorul lor, intimatul C. N. Luca, pe când acesta era proprietarul moșiei, sarcini ipotecare care nu se constată că au fost aduse de către intimat la cunoștința contestatorilor cu ocazia vânzării, iar din notificarea cu Nr. 11.766 din 8 Aprilie 1924 se constată că contestatorii au fost somați de Banca de Scont a României ca cel mai târziu până la 25 Aprilie 1924 să achite creanțele ipotecare în valoare de 374.800 lei constituite de intimatul C. N. Luca în favoarea băncii; altfel atrăgându-li-se atențiunea că banca va procedea la scoaterea în vânzare a moșiei, rezultă că contestatorii aveau cuvânt de a se teme că vor fi turburați printr-o acțiune ipotecară și au

foșt în drept, în fața acestui eventual pericol de evicțiune, să suspende plata prețului;

Având în vedere că intimatul obiectează, însă, că intrucât contestatorii aveau posibilitatea să cunoască existența sarcinilor ipotecare care grevau moșia, intrucât le erau la dispoziție registrele de sarcini ale tribunalului, ei nu mai puteau suspenda plata prețului căci în cazul acesta intimatul nu mai putea fi răspunzător de evicțiune;

Considerând că potrivit art. 1337 c. civ. vânzătorul este de drept obligat, după natura contractului de vânzare, a răspunde către cumpărător de sarcinile la care s'ar pretinde supus acel obiect și care n'ar fi fost declarat la facera contractului;

Că ceea ce dispensează pe vânzător ca să răspundă de existența sarcinilor ipotecare, potrivit acestui text de lege, este declararea lor făcută cumpărătorului cu ocazia contractării vânzării, în cazul acesta evicțiunea datorându-se culpei cumpărătorului care nu a îndeplinit formalitățile necesare ca să purgeze imobilul;

Că intrucât, în speță, sarcinile ipotecare care grevează moșia nu au fost declarate de intimatul C. N. Luca, constituitorul lor, cu ocazia vânzării, el este răspunzător de existența lor față de cumpărător;

Că chiar dacă contestatorii ar fi cunoscut în momentul cumpărării existența acestor sarcini ipotecare, — ceea ce nu se vedește în speță, faptul că ipotecile fiind supuse inscripțiunii contestatorii ar fi avut posibilitatea să le cunoască dacă ar fi cercetat registrele, neînsemnând că le-au cunoscut în realitate, — acesta nu ar fi constituit o decădere pentru ei de a recurge în contra intimatului ca să-i granteze de evicțiunea ce ar fi încercat-o din cauza acelor sarcini, pe de o parte pentru că legiuitorul îl apără de răspundere pe vânzător numai în ce privește sarcinile declarate; ori intimatul, în speță, nu a declarat nici o sarcină, arătând din contră că vinde moșia liberă de orice sarcină de orice natură ar fi, iar pe de alta pentru că faptul că contestatorii ar fi cunoscut în momentul încheierii contractului existența acestor sarcini nu ar fi însemnat că ei ar fi înțeles să renunțe la dreptul ce li-l conferă legea de a recurge în contra vânzătorului pentru a-i garanta de evicțiunea ce ar fi putut-o suferi din cauza acelor sarcini, cu atât mai mult cu cât, în speță, prin art. 2 din contract, contestatorii au impus chiar, în mod expres, intimatului, — care a declarat că face vânzarea liberă de orice sarcini de orice natură ar fi ele, ceea ce ar fi putut face pe contestatori să creadă că sarcinile existente, în cazul când le-ar fi cunoscut, vor fi stinse de către intimat, — obligațiunea ca să-i garanteze de orice evicțiune fie totală, fie parțială;

Că această primă obiecțiune fiind nefondată urmează că contestatorii au fost în drept să suspende plata prețului, existând în speță răspundere de evicțiune din partea intimatului;

Având în vedere că intimatul mai obiectează că, chiar dacă contestatorii sunt în drept să suspende plata prețului, ei nu pot suspenda decât plata ratelor de preț, dar nu și plata ratelor de dobânzi, art. 1364 c. civ. constituind o excepțiune și neputând fi deci, aplicabil de cât în ce privește prețul, dar nu și dobânda prețului;

Considerând că pentru a rezolva această chestiune urmează să examinăm, în speță, cu ce titlu sunt datorate dobânzile de către contestatori;

Considerând că potrivit art. 1363 c. civ., cumpărătorul datorește dobânda prețului vânzării până la plățirea capitalului în următoarele cazuri: 1) dacă aceasta s'a coprirea anume în contract, 2) dacă locul vândut produce fructe sau alte venituri, 3) dacă cumpărătorul a fost interpellat a plăti;

Că din dispozițiunile acestui articol rezultă că, în materie de vânzare, cumpărătorul datorește dobânda prețului vânzării, uneori pentru că așa a convenit, sau pentru că a fost somat să plătească, alte ori, deplin drept, din ziua predării, când lucrul produce fructe și dacă i-a fost predat, ca un echivalent al fructelor pe care este pus în poziție să le perceapă;

Că dacă atunci când cumpărătorul datorește dobânda ca un echivalent al fructelor pe care lucrul ce i-a fost vândut și care i-a fost predat i-a dat posibilitatea să le perceapă el nu poate suspenda plata dobânzilor când, constatând existența unor sarcini ipotecare, are cuvânt a se teme că ar fi evicționat, atâta timp cât este în posesiunea lucrului și este deci în măsură să-i perceapă fructele, din moment ce, în acest caz, titlul cu care datorește dobânda, — perceperea fructelor, — nu este întru nimic influențat de temerea de evicțiune ce o încearcă, el poate suspenda plata procentelor atunci când le datorește ca o obligațiune impusă prin contract, deci cu același titlu cu care datorește capitalul, intrucât nici un text de lege nu-i împiedică să facă aceasta și intrucât din moment ce vânzătorul, — care în speță și-a luat în mod expres prin contract obligațiunea de a șterge sarcinile ipotecare, căci a declarat că vinde moșia liberă de orice sarcini de orice natură ar fi, — nu și-a îndeplinit obligațiunea sa de a curăți imobilul de sarcinile ipotecare, nici cumpărătorul nu poate fi ținut să-și îndeplinească obligațiunea sa de a plăti ratele de preț și dobânzile acestor rate, în contractele sinalagmatice una din părți neputând pretinde celeilalte părți să-și îndeplinească obligațiunea sa, mai înainte ca dânsa să și le fi îndeplinit pe ale sale;

Că intrucât în speță contestatorii datorează dobânda prețului în virtutea contractului, — căci dacă nu ar fi fost stipulată prin contract, cum din cele 88 ha. cumpărate de dânsii dela intimat, în a căror posesiune urmau să intre la 1 Octombrie 1922, un număr de 70 ha., 2 arii au fost expropriate mai înainte de această dată, încă dela 15 Iunie 1922 când au fost date în folosința comunei Gălăteni, așa că ei nu au fost nici odată în posesiunea lor, deci nu au fost puși nici odată în măsură să perceapă fructele acestor 70 ha., 2 arii, ei nu ar fi putut fi ținți la plata unei dobânzi de drept pentru prețul aferent acestei suprafețe, iar în ce privește restul de 17 ha., 8 arii, în a căror posesiune au intrat la 1 Octombrie 1922, chiar dacă ar fi putut fi ținți la plata unei dobânzi legale datorată de drept, ca un echivalent al fructelor ce erau puși în măsură să le perceapă de pe această porțiune de teren, această dobândă nu ar fi putut fi de 10%, cum se datorește în speță, și cum au plătit-o pentru ratele anterioare, ci potrivit art. 1363 al. 3 comb. cu art. 1589 c. civ., numai de 5% și în tot cazul ea ar fi fost acoperită pentru rata de 23 Aprilie 1924 și chiar pentru ratele următoare din dobânzile de 10% plătite la termenele anterioare nu numai pentru prețul aferent acestor 17 ha., 8 arii, dar pentru întregul preț al celor 88 ha., — ei au fost în drept să suspende plata ratelor de dobânzi la termenul de 23 Aprilie 1924, suspendare pe care au adus-o de mai înainte la cunoștința intimatului prin somațiunea cu No. 13050 din 17 Aprilie 1924;

Că, de altfel, la data de 23 Aprilie 1924 intimatul nici nu era în drept să obțină investirea actului cu formula executorie intrucât la acea dată contestatorii erau încă în termen să-și execute obligațiunile lor, părțile prevăzând prin art. 4 din contract că „neplata la epocile convenite atât a dobânzilor cât și a restului de preț atrage de drept rezilierea contractului”, fără însă să dispenseze pe intimat de facerea somațiunei, somațiune care, în speță, fiind adresată contestatorilor tocmai la 19 Mai 1924, aceștia erau în termen până la această dată să-și execute obligațiunile lor și deci greșit a fost investit actul cu formula executorie anterior acestei date;

Că contestațiunea fiind astfel fondată urmează să fie admisă, anulându-se titlul executoriu pus pe actul autentificat la No. 13571 din 1922 de acest tribunal, cum și toate actele de urmărire făcute în baza lui;

Având în vedere și cererea de cheltuieli de judecată, apreciind, le fixează la suma de 1000 lei.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător de ședință Ștefan P. Mihăileanu admite contestațiunea, etc.

(ss) Ștefan P. Mihăileanu ; C. Duma.

CASAȚIA FRANCEZĂ

13 Noembrie 1923

Faliment. Acte anulabile. Perioadă suspectă. Plăți de datorii ajunse la scadență. Cunoștința încetării plăților de către creditor. Constatarea judecătorilor fondului. Art. 447 c. com. fr. (726, par. 1 c. com. rom.).

Art. 447 din codul comercial francez (726 par. 1 c. com. rom.) subordonează facultatea de a anula plățile făcute înaintea declarării falimentului, de către falit, pentru datorii ajunse la scadență, condițiunii ca aceste plăți să fi fost primite de creditor, cunoscând încetarea plăților debitorului său.

Judecătorii fondului trebuie să constate îndeplinirea acestei condițiuni. (Gaz du Palais, 8 Ianuar 1924, Nr. 8).

NOTA. — Doctrina și jurisprudența sunt de acord spre a decide că creditorul *accipiens* trebuie, după cum, de altfel, cere și textul legii, să fi avut cunoștință de încetarea plăților debitorului său. Incetarea plăților trebuie să fi fost cunoscută de acest creditor, iar judecătorii fondului să constate existența acestei cunoștințe. Vezi Cas. fr. D. P. 1903, 1. 24; Lyon-Caen et Renault, *Tr. de droit commercial*, VII, 394; Thaller et Percerou, *Faillites*, I, 665, pag. 651. N'ar fi deci suficient ca judecătorii să constate că încetarea plăților eră de notorietate publică. Cas. fr. Sirey, 1912. 1. 40; D. P. 1912. 1. 120, etc. (N. R.)

TRIB. COM. LYON

18 August 1920

Faliment. Incetarea calității de comerciant. Declararea lui în stare de faliment în urma acestei încetări. Admisibilitate.

Un comerciant, care a încetat plățile sale comerciale, poate fi declarat falit, chiar dacă în momentul acestei declarări, nu mai are calitatea de comerciant, fiind suficient ca polițele sau cambiile subscrise de el, care au provocat această stare de lucruri, să fi fost semnate în momentul când avea această calitate. (Din „Journal des faillites“, anul 1921, pag. 414).

NOTA. — O speță identică s'a judecat și la noi, de către Curtea din Galați, la 7 Martie 1900. Vezi *Curierul Judiciar* din 1900, Nr. 37. Cpr. Répert. Sirey, vo. *Faillite*, 104; Bravard et Demangeat, *Tr. de droit commercial*, V, pag. 35; Lyon-Caen et Renault, *Idem*, VII, 72, etc. (N. R.)

TRIB. COM. MARSEILLES

12 August 1921

Faliment. Incetare de plăți. Insolvabilitate neîndoelnică. Neplata unei singure cambii. Nu este, în genere, suficientă pentru declararea unui comerciant în stare de faliment. Art. 437 c. com. fr. (695, 696 c. com. rom.).

Pentru ca un comerciant să fie declarat în stare de faliment, se cere o încetare reală a plăților sale comerciale, adică o stare de insolvabilitate neîndoelnică, care nu-i permite de a face față datoriilor sale comerciale. Neplata unei singure cambii nu

poate conduce pe un comerciant la faliment, dacă el este într-o stare de solvabilitate notorie și neîndoelnică. (Din „Journal des faillites“, anul 1922, pag. 409).

NOTA. — Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Vezi Trib. com. Ilfov. *Curierul Judiciar* din 1899, No. 18; Trib. Iași, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 81; Pand. fr., vo. *Faillite*, 840 urm. Vezi și observ. d-lui prof. Alexandresco asupra sentinței Trib. Bazas, publicată tot în acest număr al revistei noastre.

(N. R.)

A apărut în Editura „Curierul Judiciar“ VOLUMUL II din Biblioteca legilor uzuale adnotate cuprinzând: CONSTITUȚIA textul nou din 1923 în comparație cu textul vechi, comentată și adnotată de d-nii avocați Lascarov-Moldovanu și Sergiu D. Ionescu cu Doctrina, Jurisprudența, Expunerile de motive, Rapoartele și Desbaterile parlamentare în extenso sub fiecare articol.

Acest volum conține aproape 600 pagini și este însoțit de un Index alfabetic sistematizat, care înlesnește cercetările. PREȚUL 260 LEI exemplarul de lux tipărit pe hârtie velină, și 180 exemplarul pe hârtie tipar satinată.

Comandele însoțite de cost, plus 5 lei pentru porto postal recomandat, se vor trimite la „Curierul Judiciar“, București, str. Artei 5 lângă Palatul Justiției. Depozit General la Agence de Librairie et de publication, Str. Lipscani 16, de unde librăriile se pot furniza.

Biblioteca legilor uzuale adnotate, VOL. I, cuprinde: Legea autentificării actelor (ed. 2-a) și Legea de unificare și organizare a Corpului de avocați, comentate și adnotate cu Doctrina, Jurisprudența și Desbaterile parlamentare în extenso de d-l avocat Al. Lascarov-Moldovanu. PREȚUL 80 LEI.

A apărut: În editura *Curierul Judiciar S. A.*, Vol. I din TRATATUL DE DREPT PENAL ȘI PROCEDURA PENALĂ de I. Tanoviceanu, pus la curent cu doctrina de d-l avocat Dr. Vintilă Dongoroz, cu referințe pentru Bucovina de d-l Dr. Corneliu Chiselită, consilier la Înalta Curte de Casație, iar pentru Ardeal de d-l Dr. Ștefan Laday jurisconsult în Cluj și jurisprudența până la zi de d-l Dr. E. C. Decusară, cu concursul d-lui Dr. avocat Gr. C. Conduratu și cu o Prefață de d-l N. C. Schina.

Volumul cuprinde 1060 pagini, tipărit pe hârtie velină, în cele mai bune condițiuni. PREȚUL 500 LEI.

S'a pus sub presă VOLUMUL II.

Comandele se primesc la *Curierul Judiciar*, București, str. Artei 5, lângă Palatul Justiției. Depozit general la „Agence de librairie et de publication“ str. Lipscani, de unde librăriile se pot furniza.

Rugăm pe onorații noștri colaboratori și cititori—avocați și magistrați—să binevoiască a continua cu trimiterea regulat, săptămânal—scrise descifrabile pe câte o pagină—a hotărârilor ce interesează a fi publicate ca spețe fie în *Curierul Judiciar*, în extenso, fie în *Jurisprudența Generală*, în rezumat, așa după cum le publicăm.

La hotărârile cari prezintă un interes deosebit, Redacția va îngriji să fie însoțite de Note.